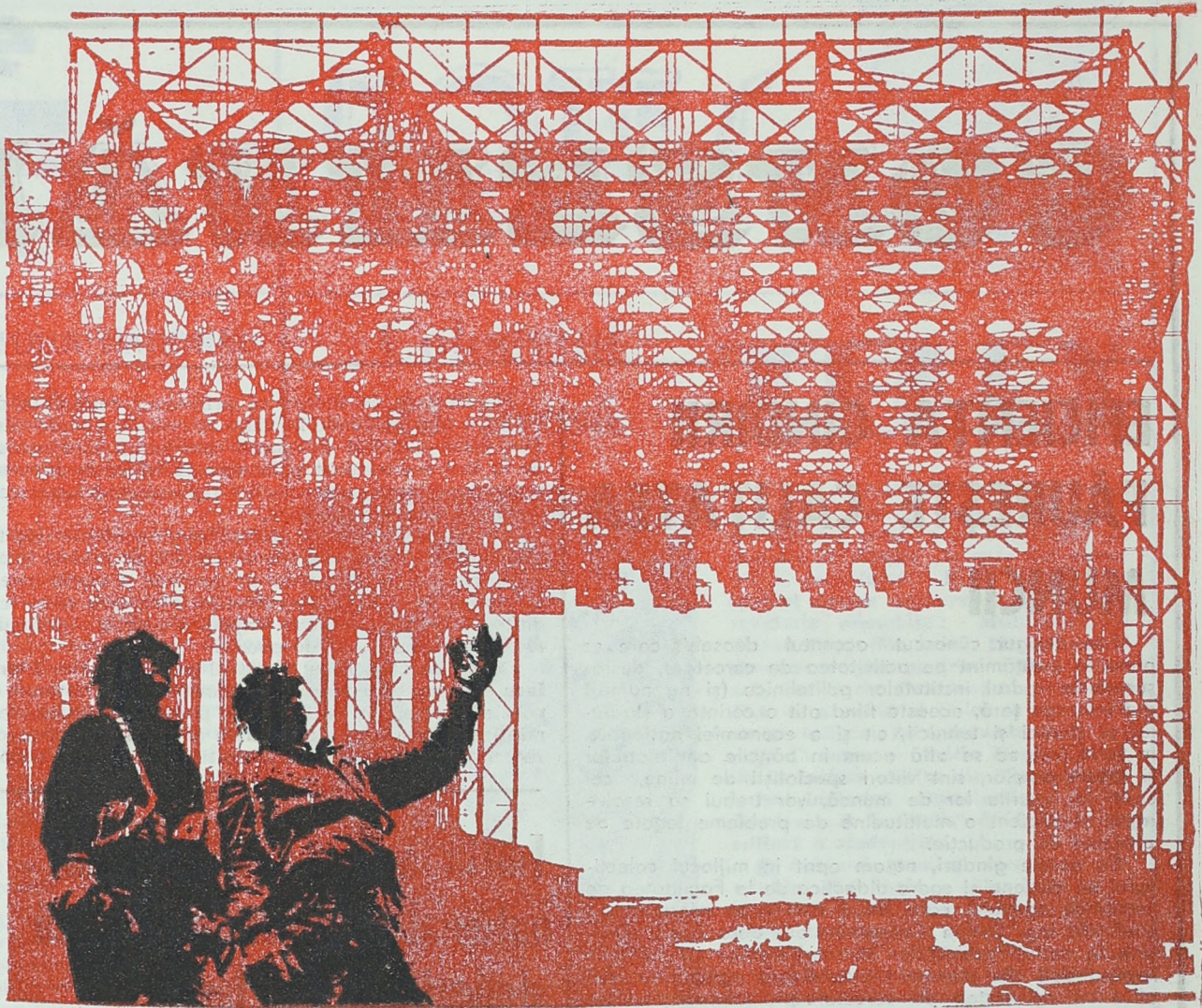

Forumul studentesc

● revistă a u. a. s. c. din centrul universitar timișoara ● anul VI ● nr. 5 (37) mai, 1978 ● 16 pagini ● 2 lei ●

Labiș, marele Labiș, poetul împătimit al primelor iubiri, arcuise ca pe-un curcubeu lumea și natura toată și le-a așezat cupolă deasupra simțirii și a frumuseții noastre.

Oare cât de tânăr ar fi fost el astăzi? Ce ar fi gândit, ori ar fi așternut pe hirtie acum, în 1978, de Întii, de Doi, de Opt sau de Nouă Mai? Cel care răscolise miresmele pământului și reprezentat o conștiință care știa bine că, viitorul nostru, înseamnă, în fiecare zi, revoluția ridicată la puterea generației tinere. De la el s-a desprins o cale către viitor.

Astăzi, noi avem vîrsta iubirilor lui Labiș, vîrsta arderii sale revoluționare. Ne-am născut în deceniul șase. Copilăria și adolescența noastră au purtat,

VIITORUL LA PUTEREA UNEI GENERAȚII

tot timpul, ca pe o lespede a dogorii, însemnul generos al celei mai mari istorii din cîte a cunoscut creșterea neamului românesc.

Pe pământul acesta, atât de dăruit de natură și de oameni, privirile și inimile noastre au luat, rînd pe rînd, forme de ogor, de uzină, de școală, de piine, ori de carte. Astăzi, lucrurile toate par a avea nouăsprezece, douăzeci, sau douăzeci și unu de ani, căci marile privilegii s-au oferit, de-a lungul a două decenii, privirilor noastre, crescînd și

implinindu-se. Zidirile le-au făcut părinții și ele s-au ctitorit în conștiința noastră; acum este rîndul nostru. Cu știință și fermitate, așa cum am fost învățați, elanul și tinerețea noastră va așeza noi temelii, va adăuga noi spiritualități vîrstei viitoare.

Mai 1978. Vîrstele omului au formă de citadelă universitară înveșmîntată în haine de primăvară.

Am intrat în Secolul Doi al Independenței, anul 102 de cînd România se numește România. Tot acum, și tot acest in-

ceput de mai cuprinde și cei 57 de ani de cînd stindardul Partidului Comunist se arcuiește, într-un unic sens, peste destinele acestui popor.

Vom comemora în cîrînd 2050 de ani de la fondarea primului stat dac centralizat independent și 60 de ani de cînd Ardealul, totdeauna reper al persistenței românești pe pământul Daciei Transilvanice, se numește, și el, tot România. Vîrstele noastre au așadar forma țării în veșmint de purpură — ca semn al marilor sărbători.

Să le cinștim cum se cuvine și să le slăvim cum îi slăvim pe marii bărbați ai istoriei, ori pe poeți, care sînt și ei fărîmă din sărbătorile neamului.

V. L. VIȘAN

Fotografia: GHEORGHE TĂRȚAN

ÎN ACEST NUMĂR VEȚI PUTEA PARCURGE MATERIALE SEMNATE DE :

LIA LUCIA PETRIC (Despre „Forma naturală și elaborată”, ca studiu al studenților arhitecși) ● ANITE MATEESCU (Un profil pentru o studenție de nota 10) ● TIBOR VIRAG (Creația științifică studentescă la parametri pulsului național) ● VIOREL I. BOLDUREANU (Universul artei ca atitudine) ● VAL. E. STROESCU (Orientarea școlară și profesională) ● DANIEL VIGHI („Macedonski, actant al unui ritual magic” și partea a doua a eseului „Hamlet, suferința cunoașterii”) ● CONSTANTIN VINTILESCU (despre Eugen Simion și jurnalul său parizian) ● VALENTIN LAURENȚIU VIȘAN (Studiu pe marginea romanului „Noroi și stele”) ● GHEORGHE SECHEȘAN (Implicații literare ale duratei bergsoniene) ● IOAN BĂCALE (Jazzul între aspirație și realitate) ● EMERICH SZEKELY (Deltaplănușul, sport al curajului).

Totodată, propunem cititorilor creațiile literare ale lui: CONSTANTIN MĂRĂSCU, MARCEL SĂMINȚA, IOAN MORAR, TRAIAN POP, ALEX. BERCEANU, MARIANA OPRUȚ, MARCEL TOLCEA, GHEORGHE LINĂ, SZALÁT LEVENTE, DEJAN DOBRIN, precum și poemul inedit „Autoportret cu foxterrier” al lui PETRU ILIEȘU.

CONSEMĂNĂRI

EFICIENȚA GÎNDIRII FĂUREȘTE CALITATEA MUNCII

Este desigur cunoscut accentul deosebit care se pune în învățămînt pe activitatea de cercetare, desfășurată în cadrul institutelor politehnice (și nu numai) din întreaga țară, aceasta fiind atît o cerință a stadiului al științei și tehnicii, cit și a economiei naționale. În fond, cei ce se află acum în băncile amfiteatrelor și laboratoarelor, sint viitori specialiști de mîine, cei care, la locurile lor de muncă, vor trebui să rezolve rapid și eficient o multitudine de probleme legate de procesul de producție.

Cu aceste gînduri, ne-am oprit în mijlocul colectivului de studenți și cadre didactice de la Facultatea de mecanică agricolă, care, după cum ne-a informat tov. conf. dr. ing. Ștefan Constantin are deja bune rezultate în cadrul proiectelor și colaborărilor cu diferite întreprinderi din domeniul mecanizării agriculturii. Am aflat că activitatea de cercetare-proiectare desfășurată aici în anul 1977 a fost orientată pe probleme de importanță majoră pentru economia națională, cit și pentru unitățile din județul Timiș, axîndu-se pe următoarele direcții: stabilirea tehnologiei și utilajelor pentru recoltarea cinepii de fuioar, modernizarea și încercarea diferitelor tipuri de mașini agricole și tractoare, creșterea eficienței economice prin utilizarea rațională a resurselor materiale și de muncă în întreprinderi din județul Timiș și îmbunătățirea tehnologiilor de fabricare a mobilei din lemn.

Întreaga activitate a studenților, dintre care se cuvine să-i amintim aici pe Florin Mirzan, Nicolae Mătica, Teodor Rațiu, Mihai Buzgău și Ștefan Zară, s-a desfășurat alături de cadrele didactice de la catedra de mașini agricole și a cuprins două laturi principale: una, desfășurată pe bază de contract, în care s-au încadrat 47% din numărul total al studenților din anii IV și V, iar cea de-a doua contribuind la dezvoltarea bazei tehnico-materiale a laboratoarelor, prin auto-dotare.

Dintre întreprinderile județului, care au beneficiat de rezultatele cercetărilor efectuate în cadrul facultății figurează I.M.A.I.A. Timișoara, Trustul S.M.A. Timiș, întreprinderea „Fructus” Timișoara. De asemenea, în cadrul direcției de modernizare și încercare a diferitelor tipuri de mașini agricole, remarcabile sint rezultatele obținute în domeniul modernizării mașinii de recoltat fasole verde, care a trecut prin toate fazele de încercare, iar exemplarul modernizat a lucrat deja în compania de recoltare la I.P.L.T. Vizejdra.

Este în afara oricărei îndoieli că procesul de învățămînt a avut numai de cîștigat în urma laborioasei activități depuse aici. Baza materială a laboratoarelor catedrei de mașini agricole s-a completat prin auto-dotare cu încă trei standuri de lucru și trei noi aparate de măsură. Iată deci, un simplu exemplu din bogata activitate a studenților timișoreni, demn de luat în seamă și de urmat. Și avem certitudinea că experiența acumulată se va lărgi și îmbunătăți de către toți cei părtoși la acest muncitor și serios colectiv.

MIHAI JUNEĂ

Expoziție

Între manifestările ample ale ediției a II-a a Festivalului național „Cîntarea României”, se înscrie și inițiativa Cercului de bibliofilie de la Facultatea de filologie, de a deschide, în Holul mare al Universității timișorene, expoziția „Carte frumoasă, carte rară, carte valoroasă”, cu începere din 11 mai 1978.

În intenția nobilă de a împărtăși unui public cit mai larg pilda dragostei pentru carte, asistenta universitară Pia Teodorescu-Brinzeu și profesorul universitar dr. Ion Iliescu expun, cu acest prilej, peste 210 titluri, grupate pe câteva sectoare: Carte românească veche, Carte rară, Ediții princeps, Cărți românești editate în lume, Cărți care au aparținut unor cărturari celebri, Cărți bibliofile, Cărți cu dedicații, Cărți în colecții, Cărți românești în limbi străine, Eminecu în ediția princeps și în alte ediții.

Călăuzitoare pentru expoziție ne pot fi cuvintele prof. dr. Ion Iliescu: „Pentru noi, bibliofilia este pasiunea de a ști prin carte, de a colecționa cu știință, de a evalua pe baza unor criterii cartea, cartea ca fragment de viață, cartea document, cartea frate și coleg, cartea ca instrument de creație și informare, Bibliofilia militantă, în care credem, așază pe primul plan nu atît raritatea și frumusețea ornamentală a cărții, pe care le va prețui în mod firesc, ci valoarea adine umană pe care o reprezintă cartea ca act de cultură și produs al civilizației”.

Asist. univ. VIOREL I. BOLDUREANU

Manifestare ce începe să primească rezonanțe din ce în ce mai profunde în viața spirituală a studenților, Festivalul național de poezie patriotică studențească de la Iași s-a bucurat și la această ediție de prezența unui mare număr de creatori reprezentînd toate centrele universitare din țară.

În cuvîntul său de deschidere, profesor doctor Constantin Ciopraga a trecut succint în revistă filoa-nele, citorii marii poezii în general, a marii poezii patriotice în special, a evidențiat întrucîtva noile tendințe în ceea ce privește expresia poetică și fondul ideatic al noului val de poezie.

Ca un corolar, ecou direct al poeziei tinere, Florin Iaru (București) a încercat o transpunere a noțiunii de poezie citadină în noțiunea de poezie patriotică, reamintind cîteva aspecte nedorite (declarativismul excesiv, uzarea unor cuvinte „tematice” care au început

Ediția a IV-a a Festivalului național de poezie patriotică studențească — Iași

să-și piardă din semantică, etc.), aspecte care fac poezia să păsească încă șovăielnic, într-un slalom nereglat printre revistele literare.

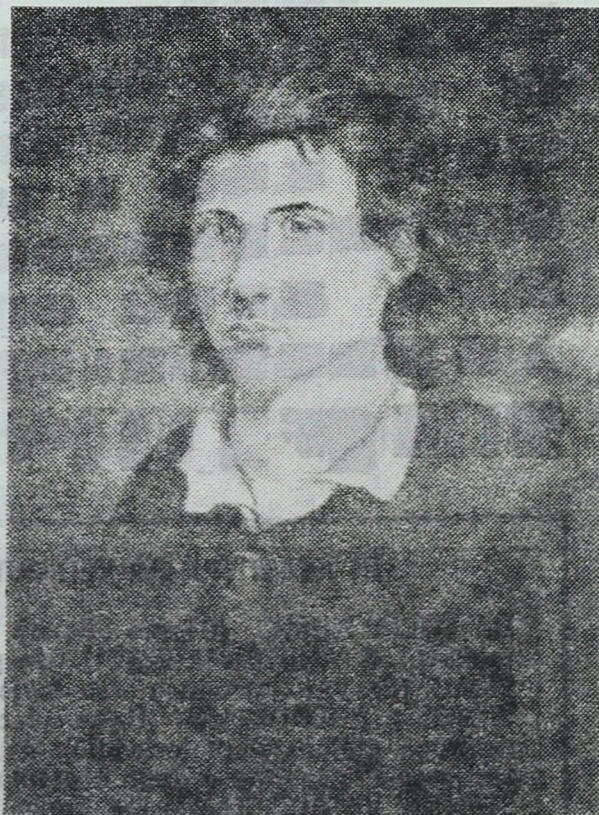
Luarea aceasta de cuvînt a însemnat de fapt punctul de plecare al discuțiilor, pe alocuri contradictorii, la care au luat parte printre alții: Mihai Tatulici, Mircea Florin Șandru, Ion Chiriac, Ion Stratan, Cătălin Bordeianu.

A urmat un recital de poezie al participanților și cel mai așteptat moment: acordarea premiilor pe care le enumerăm fără comentarii (deși, ca de obicei lașul „și-a luat partea leului”):

- Premiul I Ștefan Mitroi (Iași)
- Premiul II Ion Popescu (Craiova)
- Premiul III Mihai Hăulica (Brașov)
- Mențiune Ion Vintilă (Ploiești)
- Premiul revistei „Opinia studențească” — Marcel Sămîntă (Timișoara)
- Premiul revistei „Convorbiri literare” — Valeria Stanca (Iași)
- Premiul revistei „Cronica” — Anca Smaranda Digă (București)
- Premiul revistei „Dialog” — Marta Petreumunteanu (Cluj)
- Premiul revistei „Viața politehnicii” — Ion Gheorghisor (Craiova).

Trecînd peste unele probleme de ordin administrativ (indeosebi cazarea) considerăm că „Festivalul” și-a atins scopul: acela de a reuni la intervale de un an tot ce este mai valoros în poezia tînără, în poezia studențească și mai puțin acela de a stabili ierarhii.

CONSTANTIN MARASCU

Autoportret la 17 ani, ulei pe pînză, 92x56 cm. Pînza expusă de Ștefan Popa în cadrul secțiunii de pictură a festivalului „Cîntarea României” — faza pe Centru universitar. Reamintim că studentul din anul III al Facultății de mecanică a dobîndit în cadrul actualii ediții a festivalului nu mai puțin de 7 (!!) diplome de laureat.

PE ADRESA REDACȚIEI

Dragi prieteni,

Scriu aceste rînduri cuprins de frenezia „victoriei”: am cîștigat trofeul „LAMPĂ DE AUR” la festivalul „CINTECUL ADINCULUI” și locul I la poezie, dintre 54 de concurenți și vreo 500 de poezii intrate în concurs. Vă mai anunț că sint noul director de la Clubul Studențesc al I.M.P., ceea ce ne va pune și-n relații oficiale. Nu am reușit să mor după operația de la plămîn, din vară, dar sint student în anul II. Scriu aceste rînduri pentru toți, în special pentru Crișan, Băcălete și Birsilă, întrucît eu ci mă cunosc mai bine. Trimît alăturat un fragment dintr-un poem minereșe, poezie premiată în concurs.

De altfel, presa literară va informa pe toată lumea de rezultatele festivalului, dar eu vă rog să mă publicați cu ceva; așa, pentru a sublinia măcar că și în Valea Jiului studenții timișoreni trăiesc la modul artistic! Da? Vă rog mult!

Vă doresc tuturor sănătate și inspirație, numere reușite, fericire.

Sper că mă veți publica. Dacă vă interesează ceva de la Institutul de Mine Petroșani, vă rog să-mi scrieți, o să vă dau toate relațiile posibile.

Salut, să ne vedem sănătoși pe data de 6 aprilie, la sesiune!

Cu toată stima și dragostea
IOAN DAN BĂLAN

Mulțumim pentru scrisoarea pe care ne-o adresezi, pentru îndemnul „fierbinți” adresate redacției. Ne bucură faptul că nu am fost uitați.

Publicăm mai jos poemul ÎNTREBARE DREAPTĂ. Cit despre unele materiale, despre I.M. Petroșani, despre munca și viața studenților de acolo, ele vor fi ori-cînd binevenite.

ÎNTREBARE DREAPTĂ

Minerul dă foc minciunii,
aripi de fulger negru vin să imprăștie
în zările subterane cenușa
piatra distonează pe întinsul roditorului ogor
mina își poartă înspre culcușuri ușa

ceasurile se incovoie deasupra cărbunelui
să-și verse în timp mîngierii arzătoare
se întimplă în adinc se mai întimplă
cite o piatră să rămînă pe sufletul minerului
cite o piatră să arate locul pentru căutare
verdeața să se piardă blestemînd în negru
pe după chipul încordat al minerului
dezvelindu-se sub gestul integru

întrebarea dreaptă se pune pavază
unde muntele recheamă val după val
cine cunoaște mai bine inima pămîntului cine
minerul dă foc minciunii pentru
toate broaștele care sapă sub mal

IOAN DAN BALAN

MUZEUL MEMORIAL „NICOLAE
BĂLCESCU” 1030 Bălcești pe Topolog
● județul Vîlcea ● Telefon 13

24 04 1978

Stimate tovarășe redactor șef,

În numărul 7 din 1977 al revistei „Forum studențesc” am citit cu plăcere și interes pagina: „Revoluția ca ideal și destin: Bălcescu” realizată de I. Băcălete. Vă rugăm să aveți amabilitatea de a ne trimite (dacă mai este posibil) 2 exemplare din acest număr pentru colecția noastră.

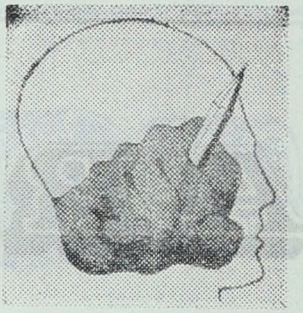
De asemenea ne-ar interesa, din același motiv, adresa Mirelei de Martini întrucît indexăm toate tezele de licență și doctorat despre Bălcescu prezentate în străinătate.

Ne folosim de acest prilej spre a vă mulțumi și în măsura în care vă interesează am putea realiza pentru dvs. (îndiferent forma) un material pe baza ultimelor cercetări pentru aflarea mormîntului lui Bălcescu la Palermo (am făcut parte din delegația de specialiști români care a mers aici în mai—iunie anul trecut).

Am dat curs solicitării dumneavoastră. Adresa lui Mirelei de Martini vă va parveni odată cu numerele solicitate. De asemenea, propunerea ce ne-o faceți, ni se pare foarte interesantă. Așteptăm așadar, corespondența dumneavoastră.

Puncte de vedere

NOTES

I. CU PRIVIRE LA FAZA DE MASĂ A FESTIVALULUI NAȚIONAL „CÎNTAREA ROMÂNIEI” EDIȚIA a II-a

În perioada octombrie 1977 — martie 1978 s-a desfășurat etapa de masă a Festivalului național „Cîntarea României” ediția a II-a care a constituit o amplă mobilizare a forțelor, talentelor și a capacității de creație a studenților din centrul nostru universitar.

În faza de masă a festivalului au fost angrenați în mod activ peste 6.000 de studenți care reușii în formații artistice, cercuri și cenacluri de creație au prezentat un număr de peste 350 de spectacole în facultăți, institute, la Casa de cultură a studenților, în municipiu și județ. Se poate aprecia că actuala ediție a Festivalului național „Cîntarea României” a constituit un salt calitativ și cantitativ față de precedenta ediție, salt care se manifestă atât în numărul și calitatea formațiilor artistice cit și a conținutului educativ al repertoriului acestora, al operelor de creație literară și artistică realizate. Faza de masă a Festivalului „Cîntarea României” a determinat constituirea a numeroase noi formații artistice a însemnat consolidarea și extinderea

bazei materiale a activității culturale, a condus la o lărgire considerabilă a acțiunilor comune cu celelalte categorii de tineri.

Dacă în anul universitar 1976-1977 am avut constituite un număr de 62 de formații artistice permanente și 16 cercuri și cenacluri de creație, în acest an universitar sînt constituite și își desfășoară o bogată activitate culturală 74 de formații artistice cu peste 1.200 de membri și 20 de cercuri și cenacluri de creație cu aproape 500 de membri. Dintre formațiile nou constituite menționăm formația de teatru a Facultății de electrotehnică, brigăzile artistice de agitație de la facultățile de Inginerie chimică și Științe ale naturii, formația de muzică „Ars Nova” corul de cameră al Facultății de mecanică, formația de teatru de la Facultatea de mecanică agricolă și altele.

Menționăm că în cadrul manifestărilor din etapa de masă o prezență activă au constituit-o formațiile artistice ale studenților de peste hotare care studiază în centrul nostru universitar.

II. CU PRIVIRE LA FAZA PE INSTITUTE

În perioada 16-29 martie a.e. s-au desfășurat etapele la nivel de institut din cadrul Festivalului național „Cîntarea României”, ediția a II-a.

Se poate aprecia că aceste manifestări la nivel de institut devenite deja tradiționale au consemnat în toate institutele o creștere calitativă și cantitativă a activității cultural-artistice și de creație, în mod deosebit distingîndu-se Institutul politehnic. Cu toate că au fost desființate secțiile de muzică și artă plastică din cadrul Universității Timișoara, activita-

tea de creație plastică și muzicală nu a scăzut, semnificative fiind în acest sens saloanele de pictură și sculptură deschise în fiecare institut, noile formații corale și de muzică ușoară înființate etc. La fazele pe institut au evoluat peste 100 de formații, grupuri artistice sau studenți soliști. La fazele pe institut, în urma juriștilor au fost stabilite formațiile reprezentative pentru etapa la nivel de centru universitar, au fost acordate diplome precum și premii în obiecte.

III. CU PRIVIRE LA FAZA PE CENTRU UNIVERSITAR

În perioada 6-16 aprilie a.e. s-a desfășurat etapa la nivel de centru universitar a Festivalului „Cîntarea României”, ediția a II-a, care a reunit peste 50 de formații artistice, cercuri și cenacluri de creație. Manifestările în cadrul etapei au fost de un înalt nivel artistic și educativ, au fost urmărite de un public format din peste 5.000 de studenți. Menționăm următoarele manifestări în cadrul etapei: spectacolele de la Casa de cultură a studenților între care un loc aparte l-au avut spectacolele unor formații artistice din municipiu și din țară, Salonul de artă plastică, Salonul de caricatură, expozițiile gazetelor de perete din cămine și facultăți, proiecțiile de filme și diapozitive sonorizate, concursul „Muncii, frumuseții și tinereții”, spectacolele de gală de la sala „Olimpia” pentru publicul din municipiu la care au participat peste 4.000 de cetățeni ai municipiului și altele.

Apreciînd în mod pozitiv întreaga desfășurare a etapei la nivel de centru universitar evidențiem în mod deosebit saltul calitativ și cantitativ pe care l-a realizat creația literară cu ocazia finalizării concursului de creație „Orizonturi studențești” manifestare de asemenea, integrată Festivalului „Cîntarea României”.

Menționăm că la ora actuală toate formațiile artistice care au evoluat la etapele pe institut și centru universitar au contractate spectacole în municipiu și în județ; pînă în prezent au fost realizate peste 50 asemenea spectacole.

Se impune ca organele și organizațiile A.S.C. să deponă în continuare eforturi susținute pentru permanentizarea și extinderea activității culturale, pentru continua ridicare a nivelului său educativ și artistic.

Colocviul de presă

TELEX

● Cu prilejul Constăturii naționale a cenaclurilor de anticipație (Tîrgoviște, 5-7 mai) s-a organizat un concurs de creație la care doi membri ai cenaclului „H. G. Wells” din centrul nostru universitar au obținut rezultate deosebite: Multitalentatul Ștefan Popa (Mecanică, III) — unicul premiu acordat pentru artă plastică s. f., iar Dorin Davideanu (Construcții, I) — premiul al II-lea la literatură cu povestirea „Zece secunde”.

● Cunoscutul critic Dan Culcer de la revista Vatra din Tîrgu-Mureș, a fost invitatul cenaclurilor „Pavel Dan” și „H. G. Wells” de la Casa de cultură a studenților.

● Cel mai popular locatar al căminului 12 C este o cățea care locuiește aici de mai bine de un an și răspunde la numele: „Dora”, „Diana”, „Rita”, „Cățel”, „Dana” etc.

● Clubul de bridge al Casei de cultură a studenților, condus de Lucian Breabăn a participat la Concursul internațional organizat la Oradea, la începutul lunii mai, unde a obținut premiul I la perechi. Succes la campionatele mondiale!

● Pe masa de lucru a „presarilor” studenți timișoreni, se mai află: foaia volantă a sesiunii, fanzinul cenaclului „H. G. Wells”, ghidul admiterii și... nr. 6 (38) al revistei Forum studențesc.

● Consemnăm suplimentul ALMA-TIM oferit licențierilor timișoreni, joi, 11 mai a.e.

● Felicitări membrilor cercului foto „IRIS” care de mai bine de o lună de zile au grijă ca panourile din holul Casei de cultură a studenților să fie... goale.

● Au reapărut în „Drapelul Roșu” fotografii semnate de Gh. Târjan. Cunoscutul fotoreporter și-a făcut reapariția și la Casa de cultură a studenților, doar că aici rezultatele nu se văd încă.

● Membrii redacției revistei „Studentimea Comunistă Brașovenă” au fost oaspeții redacției revistei „FORUM STUDENTESC” și ai cercului de presă, prilej cu care membrii redacției revistei timișorene s-au pus serios pe autogospodărirea celor două sedii.

● În timpul ultimei apariții publice a formației rock ARS NOVA 113, o bătrînică a ieșit din sală strigînd în gura mare: AUD! AUD!

● Așteptăm ecouri la scrisorile pe care Comitetul de complex le-a expediat pe adresa familiilor citorva blățiști ai cantinei 1 C: Gheorghe Popescu — Construcții I, Lucian Niculescu — Electro II, Liviu Călin — Electro IV, Pavel Sirbu — Electro I etc.

Comitetul municipal Timișoara al U.T.C. în colaborare cu Consiliul U.A.S.C. din Centrul universitar Timișoara a organizat, în zilele de 5, 6 și 7 mai, la Casa de cultură a studenților un colocviu al presei tinere, cu participarea redactorilor presei locale studențești, ai studioului studențesc de radio, reprezentanți ai foilor volante din municipiu. Ca invitați: redactori ai presei locale de partid, redactori ai revistei „Viața studentescă”, invitați de la revistele studențești din Iași și din București. Colocviul, care a cuprins două dezbateri avînd temele: „Presă comunistă — factor activ și eficient al propagandei de partid” și „Viața de organizație reflectată în presa tînă”, a reliefat necesitatea diversificării conținutului tematic, a formelor de prezentare, creșterea influenței și penetrației revistelor studențești în mediul universitar, realizarea lor ca adevărate oglinzi ale întregii vieți studențești. Colocviul a cuprins de asemenea și o sesiune de lucru a cenaclului „Pavel Dan” cu participarea criticului Lucian Alexiu și a asistentului universitar Viorel I. Boldureanu, precum și vizita la redacțiile ziarelor „Drapelul Roșu”, „Szabad Szó”, „Neue Banater Zeitung”, la sediul revistei „Orizont” și a editurii „Facla”. Vizita s-a concretizat într-o interesantă discuție desfășurată la clubul ziaristilor, unde, într-un cadru intim, redactorii ziarelor locale, ai revistei noastre s-au întîlnit cu colegii ieșeni și bucureșteni, făcînd un schimb util de experiență, stabilind noi posibilități de colaborare pentru viitorul apropiat. Evident că lucrările colocviului ar fi putut cîștiga în calitate dacă participarea ar fi fost mai numeroasă. Experiența colocviului a reliefat încă odată, necesitatea unor astfel de manifestări în cadrul cărora presa studentescă din întreaga țară să se reunească într-un util dialog pe probleme specifice acestei activități de propagandă.

G. C.

Fotografiile din această pagină reprezintă cîteva selecțiuni din lucrările prezentate la Festivalul „Cîntarea României”, faza pe centrul universitar, de către fotoreporterul revistei noastre IOSIF BERWANGER.

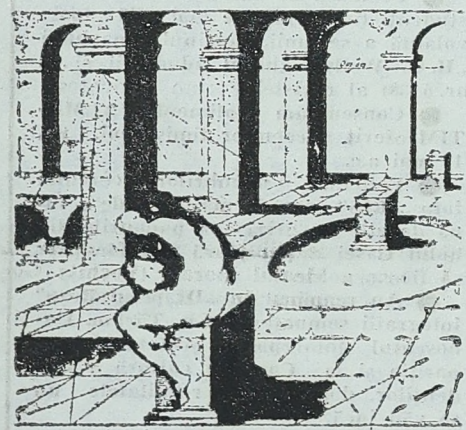

ARGUMENT

ÎN FAȚA UNEI FORME NATURALE IMAGINAȚIA UNUI ARHITECT DĂ NAȘTERE NOILOR IDEI

O muncă deosebit de interesantă, o muncă de creație, în care noul se naște din elemente cunoscute câteodată pentru cei necunoscuți, este munca studenților arhitecți. Am intrat în câteva din atelierelor de lucru ale studenților, locuri în care munca e vie nopți în șir. Aici: planșete, culoare, creioane, tuș, cerneală, rapidografie, cești de cafea, flori... unele ofilite, uitate de-afta oboseală, sticle cu lapte (desigur ei nu uită că aceste elemente alimentare e un bun medicament al inteligenței), cutii de conserve, iar într-un colț — un magnetofon, sau un casetofon, creșd ca într-o piesă de teatru, un fond muzical plăcut, calm sau impulsiv, lucru care, am constatat, le este un

stimulent. Unul dintre ei, un om cu preocupări spirituale deosebite și cunoscut aici — Călin Tătar, îmi spunea (nu cred că e secret) că „în artă, nu poezia este numărul comun, ci actoria...”. Iar dacă nu credeți că aici lumea joacă teatru, dimpotrivă, ei, studenții arhitecți joacă un joc adevărat, acela al unor artiști, în care noi ne punem toată nădejdea, că miine vor oferi ochiului nostru imagini mai plăcute, orase mai frumoase, locuri deosebite, în care libertatea noastră să nu se simtă stingherită de nimic. Nu a trecut așa de mult timp, de când Baudehairs și Balzac, ori Călinescu — de pildă, ne-au făcut să înțelegem că uneori, mai mult ordinea și frumosul creat de mina omului se ridică superior deasupra frumosului sălbatic al naturii, că un parc poate fi mai frumos decât o explozie de câmp, deși asta nu e nici pe departe o lege în artă, pictură sau chiar... arhitectură.

Am încercat să aflu câte ceva din preocupările studenților de la Facultatea de arhitectură. Mă atrăgeau fel și fel de imagini, imagini pe care nu le puteam descifra singură. Înțelegeam totuși că, de exemplu, după o formă asemănătoare cu o pînză de păianjen, sau cu un liliac, ori poate cu un labirint, se ascund filozofii întregi, că aceste elemente deschid cine știe ce porțiță a imaginației și că ceea ce vedeam nu înseamnă doar „studiul formei”. În fața unei forme naturale, imaginația unui arhitect dă naștere unor idei, pe care mai mult sau mai puțin le vor pune în practică. Printre materialele studiate: nervuri de frunze, flori, sau alte elemente din natură pe lângă care de aștepta ori trecem fără să ne gândim la prea multe, fără să ne gândim că nervurile unei frunze pot fi asociate cu un triaj de căi ferate, că studierea florii-soarelui care se oferă luminii în primul rînd, avînd un sistem de compunere în spirale logaritmice, ar putea fi modelul unui sistem ideal pentru sistematizare urbană. Acest sistem este de formă dipolară, referindu-se la întrepătrunderea unor cercuri, care dintr-un punct cresc, cresc, devin tot mai mari, întrepătrunzîndu-se... (nu trebuie prea multă imaginație, este un joc al

curbelor perfecte din geometrie). Pentru îndrăgostiți, țin să remarc, că unele gânduri s-au concentrat pentru construirea unui original loc de întîlnire peste Bega, format din rampe, spirale, etc., pornind de la aceeași idee a spiralei, valabilă pentru întregul nostru univers, cu caracter de „lege universală”.

Toate aceste proiecte, sau idei de proiecte, sintetizează o modalitate de comportare a spațiului prin forme geometrice.

Printre alte elemente studiate — trestia. Interesant este faptul că privită la microscop, trestia are o textură ca și rogojina, pe care de mult și acum chiar, oamenii o mai folosesc. Inutil a vă pune întrebarea vis-a-vis de povestea cu oul și găina, cine a fost inspirat să facă o rogojină după modelul de textură al trestiei? E vorba desigur de intuiția umană.

Acum, aproape de sfîrșitul secolului XX, cînd un individ nu poate fi conceput în societate, decât ca un participant activ la progresul ei, am simțit aici, la Arhitectură, că toți oamenii se străduiesc să nu dezmîntă așteptările, că fiecare vrea să fie cel mai bun (și uneori superlativul absolut poate fi schimbat). În acest context, pentru apropiata sesiune de comunicări științifice, organizată pentru studenți, mai mulți dintre ei se pregătesc să se afirme cu lucrări originale, profund gândite și documentate.

L-am rugat pe Călin Tătar să mă ajute. Am spicuit din lucrarea sa, „Formă naturală și elaborată” câteva idei, cele care mi s-au părut a fi mai interesante pentru noi toți, lucrare pe care o gîndește de cîțiva ani, dar pe care acum, identificîndu-se cu viitorul arhitect și intelectual, a putut să o definească, să-i dea o formă.

Lucrarea pornește de la cîteva ipoteze: forma naturală este considerată formă obiectivă; forma elaborată în formă subiectivă; spațiul în sens larg este realul universal, mai mult, el nu mai rămîne un spațiu tridimensional și devine multidimensional; perspectiva este definită ca și relație funcțională între diverși parametri spațiali și psihologici. Am găsit tot aici o interesantă combinație a spațiului matematic cu cel fizic și anume: modelele matematice au un grad mare de abstractizare, pe cînd cele fizice sînt accesibile înțelegerii, prin faptul că se desfășoară într-un spațiu tridimensional, unde puterea de înțelegere este în plenitudine.

Omul trebuie să înțeleagă gesturile celui de lângă el. Puterea de creație uneori este uluitoare, dar creatorul trebuie să se

facă înțeles. Vorbim în mod curent de „codada sensibilă” a individului. Se poate crea cu această noțiune un model. În această lucrare, se pune problema comunicației nu pe cale obișnuită: emițător-receptor. Individul nu este un aparat, el este o frîntură din univers, supus la diverse reguli de organizare. Există în aceste reguli niște matrici, înțelese acolo unde ele flanchează spațiul, (respectiv spațiul trebuie imaginat în contextul unor planuri cu fante și o mulțime de puncte cu proprietăți specifice). Posibilitatea de receptare constă într-un model geometric, iar transmiterea se face nu prin unde electromagnetice, ci sub aspectul relației funcționale, de tip perspectivă, care poate fi amplificat prin interpolare la un spațiu „n” dimensional.

Întregul spațiu este stăpînit de om. Tehnica actuală o dovedește. Putem identifica spațiul fizic cu cel spiritual, iar menținerea punctelor, cu mulțimea punctelor de vedere, căci fiecare vede frumosul prin prisma ochiului datorită distanței sau obstacolelor, pînă la el. Noțiunea se schimbă deci cu distanța.

Din punct de vedere static se poate crea un grup de puncte de vedere și, cu cît distanța dintre aceste puncte și obiect este mai mare, diferența dintre individul real și cel statistic, este mai apropiată.

O altă problemă interesantă ni s-a părut a fi aceea a efectului pe care forma artistică îl poate implica; în mod deosebit efectul psihologic al formei naturale și elaborate. Pînă la sensibilitatea individului se poate penetra prin spații deschise, pentru forma naturală prin formă elaborată, această formă fiind de felul unui emițător potențial cu caracteristici spațiale. Emisia este imaginată prin intermediul unor vibrații în spațiu.

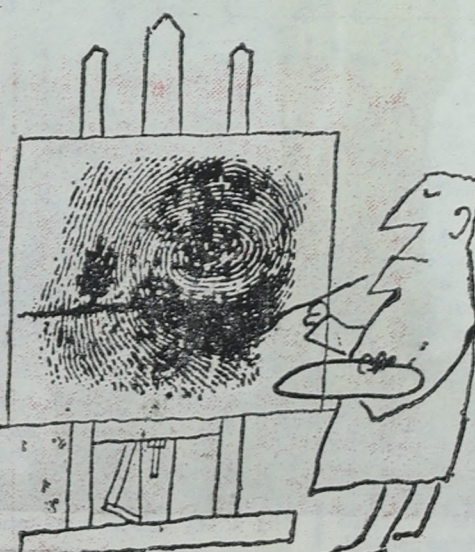
Toate aceste noțiuni, unele foarte complexe, exprimă de fapt puterea mare a unui om, sau a unui grup de oameni, de a ieși din ei, spre a da celor din jur, adevăruri, noi. Aici orice individ sub influența factorilor exteriori, poate vibra puternic interior, chiar dacă această vibrație nu este vulcanică, dovedindu-și sensibilitatea, fie într-un mod exuberant, fie într-un mod inert.

Aici, la Facultatea de arhitectură din Timișoara, există mulți oameni care promit un „miine” foarte valoros. Este vorba de Mircea Ștefan, Călin Tătar, Adi Ionașiu, oameni cu mult curaj în gîndire și foarte personali. Tot aici este student Adrian Drăguț, cu succese și multe speranțe în domeniul cromocineticii și mulți alții, care cred în ceea ce fac.

În mod deosebit, de amîntit faptul că tot aici trăiește o echipă de marketing lîngă catedra de economie politică, care-și aduce aportul în înviorarea reclamelor, atît de importante în toate domeniile comerțului.

Este totuși puțin spus despre creativitate, spontaneitate și ingeniozitate. La fiecare pas se poate întîmpla un miracol. Noul acesta trebuie să ni-l creem singuri, lucru ce ne este deplin dovedit de către studenții Facultății de arhitectură.

LIA LUCIA PETRIC

MUNCA — o satisfacție deplină

Pe Adrian Nussbaum, student în anul IV secția Material rulant, Facultatea de mecanică l-am găsit într-o dimineață, în timpul orelor de ACP, aplicat asupra planșetei, schișind și dimensionînd ceva. Alături de el Ioan Iezan (an IV) și Beatrice Glăvan (an V) răsfoiau un teanc de reviste străine și cărți de specialitate, notîndu-și din cînd în cînd cîteva fraze traduse. Am încercat să pătrund în mica lor intimitate de cifre și desene și am aflat cu surpriză că cei trei colaboratori lucrează de mult timp la proiectarea unui vagon C.F.R. pentru trenuri care vor atinge 200 km/h, un lucru nou pentru industria noastră. Cei trei sînt angajați în cadrul unui contract de întreprindere de Cercetare și Proiectare Vagoane — Arad (ICPVA), contract care le va da posibilitatea să-și alcătuiască în curînd un proiect de diplomă interesant.

„Desenul pe care-l vedeți aici, și Adrian mîngîie cu satisfacție rezultatul multor ore de muncă, reprezintă cutia vagonului de tip Z conform fișei UIC-567, ca să mă exprim în termeni adecvați, care este deja predimensionată și așteaptă proiectarea definitivă.

„Ne-a fost destul de greu să ajungem pînă aici, fiindcă a trebuit să studiem multă bibliografie și să selectăm lucrurile care ne interesează direct, dar sper că în curînd vom reuși s-o scoatem cu bine la capăt”. Colaborarea lor este după cîte mi-am dat seama foarte strînsă și prietenească. Beatrice, fiind într-un an mai mare, le împărtășește ceva din experiența ei de student care a trecut de mai multe ori prin astfel de ocazii, și căreia acest proiect îi reprezintă lucrarea de diplomă cu care-și va încheia activitatea studentescă.

Orele de ACP — după cum mi-au mărturisit cei trei — sînt neîncăputoare pentru atîta documentare necesară; de aceea ei și le prelungește și acasă în timpul liber.

„Ajutorul cel mai mare îl avem însă de la tovarășul doctor inginer Paul Sulea, catedra de material rulant, care este nu numai îndrumătorul nostru dar și un om cu o experiență vastă în proiectare, un om care știe să pună de fiecare dată punctul pe „i”. Pot să spun, că avem foarte multe de învățat de la dînsul și ne străduim să-i prîndem pînă și inflexiunile vocii”.

Adrian a mai adăugat că datorită acestui îndrumător, care face tot posibilul ca studenții care-i sînt în grijă să învețe și să dobîndească numeroase cunoștințe, le-a înlesnit o vizită mult așteptată și dorită de ei la ICPV — Arad unde au putut să se edifice în tainele acestei meserii atît de complicate dar îndrăgite de ei.

„Am dori să vă putem invita la noi atunci cînd proiectul de care ne ocupăm va fi gata. Pentru noi el înseamnă foarte mult. Vagoanele pe care le proiectăm vor avea confort sporit, adică 6 locuri în loc de 8 într-un compartiment, încălzire cu aer condiționat, și aici trebuie să adaug că va trebui să cerem sprijinul colegilor de la secția Mașini termice din cadrul facultății noastre. Nu vă puteți da seama ce înseamnă să știi odată, cînd vom părăsi aceste bănci că ceea ce vedem în jurul nostru ne aparține puțin și nouă, tinerii ucenici de azi ai științei”.

ANITTE MATEESCU

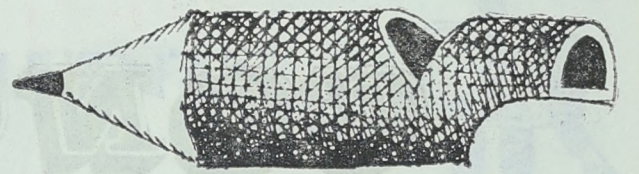
ÎNȚELEPCIUNEA STRĂZII (10)

la sfatul tuturor, dar rezervă-ți hotărîrea (Shakespeare)

ECUAȚIILE INTEGRĂRII

Creația științifică studențească la parametrii pulsului național

Renumele de care se bucură pe drept cuvânt Facultatea de mecanică este legată de nume ca ale iluștrilor promotori ai școlii românești: Traian Lalescu, Alaci Valeriu, dar și de cunoștințele și realizările studenților de astăzi. Având o temeinică pregătire teoretică, aceștia fac ca oricare problemă să-și găsească rezolvarea, fiind în considerare o multitudine de factori, cu care ei, aceștia virtuali ingineri fac cunoștință în amfiteatre, laboratoare, ateliere.

La facultatea unde mașinile-unele primesc suflet, unde fiecare componentă se naște punând în ecuație zeci de posibilități cu tot atâtea necunoscute, cercurile științifice studențești au un rol important în stimularea spiritului inovator, în aplicarea în practică a cunoștințelor teoretice.

Astfel, în anul 1977/78 cele 15 cercuri științifice cu care se mândrește facultatea, au dus la soluționarea a 26 de teme cuprinse în diferite contracte cu mari unități industriale, 20 de teme de autodotare, 51 de cercetări fundamentale, în timp ce alte 23 de teme și-au propus studii bibliografice. Această cantitate uriașă de muncă a reușit să antreneze 433 de studenți, sub atenta îndrumare a cadrelor didactice.

Studiul și realizarea unei doze tensometrică pentru măsurarea forței la o mașină de încercat la tracțiune, a constituit tema de cercetare a studenților Alexandru Berevescu și Aurel Ispas — coordonator științific fiind prof. dr. ing. Boleașu Lazăr.

În timp ce studenții Dan Lăzărescu, Traian Mocuța sub conducerea conf. dr. ing. T. Babeu s-au dedicat studiului teoretic și experimental al indicatoarelor de efort în cabluri. Pentru studenții Nicolae Sprinceanu, Cornel Militaru, Rodica Dumbravă, Dorin Chișcău, indicațiile s.l. dr. ing. L. Kovats și a ș.l. dr. ing. I. Feimer au dus la proiectarea și realizarea unui aparat pentru determinarea forțelor critice de flambaj cu dispozitiv de comandă.

Dimensionarea prin calcul automatizat a variatoarelor de curele trapezoidale este tema prezentată de către studenții Ioan Resitneț, Viorel Tămaș, conducător științific ș.l. dr. ing. Ioan Feimer. Un foarte util program universal pentru calculul barelor drepte pe calculatoarele numerice a fost întocmit de studentul Adrian Gheorghiu în colaborare cu ș.l. dr. ing. Nicolae Neguț.

La mecanica fluidelor conf. dr. ing. Ernest Sisak și studentul Iuliu Sisak au realizat un studiu experimental al profilurilor hidrodinamice prevăzute cu fante.

O atenție deosebită se acordă marilor probleme care stau în fața omenirii în ziua de azi. Penuria de energie și criza de combustibil au fost și în atenția cercului de termotehnică și mașini termice unde studenții Ion Firu, Toma Edison, Pepe Pleiros, sub conducerea prof. dr. ing. V. Berindean au realizat un motor rapid cu aprindere prin scinteie alimentat cu gaze și un studiu gazodinamic al curgerii aerului prin carburator.

Studiul și realizarea unei monograme pentru determinarea călibrității aliajelor neferoase a constituit preocuparea studenților Eugen Kuzomer și Octavian Păun, prof. dr. ing. Marin Trușculescu fiind conducătorul științific al acestei teme. Tot în cadrul cercului de studii metalelor și tratamente termice, studenții Marin Dudoi, Carmen Husar și Florentin Vladu sub îndrumarea conf. dr. ing. A. M. Tache au lucrat la stabilirea regimului optim de tratament termic a pieselor cementate din oțeluri de cementare microaliat. Nici în acest domeniu nu lipsesc atât de modernele mijloace rapide și sigure de investigare. Folosirea calculatorului electronic pentru stabilirea regimurilor optime de tratamente termice constituie tema de cercetare a studenților Adrian Ogreaș și Eugen Pămintroș coordonați de ș.l. dr. ing. Ion Mitelea.

Una din ramurile moderne ale construcțiilor de mașini, care fiind în faza

de pionierat încearcă să rezolve marile probleme ivite în practică este tehnologia sudurii. Cercul de sudură a soluționat temele privind tehnologia de sudare a oțelurilor aliate cu mangan, influența adaosului de oxigen și bioxid de carbon la sudarea oțelurilor de construcții — precum și tendințele de durificare a oțelurilor utilizate pentru rezervoarele sferice. Coordonatorii științifici ai studenților Marius Brujan, Nicolae Popescu, Pavel Vesa, Valeriu Gață și Lazăr Rădulescu, au fost conf. dr. ing. Dumitru Radu, conf. dr. ing. Constantin Șarlău și dr. ing. Ștefan Moraru.

Un domeniu foarte vast de cercetare este oferit de tehnologia mecanică și de fabricarea mașinilor. Astfel prof. dr. doc. ing. Aurel Nănu coordonator științific, împreună cu studenții Alexandru Horvath și Richard Herman au realizat un sistem de avans automat electromecanic cu motor rotativ pas cu pas pentru mașini de prelucrat prin electroeroziune. Tot în domeniul tehnologiilor neconvenționale este interesant de amintit dispozitivul pentru marcarea electrochimică a suprafețelor metalice rod al muncii studenților Gheorghe Breban și Ioan Soldulean sub îndrumarea conf. dr. ing. A. Nichici.

În cadrul cercului de tehnologia fabricării mașinilor, coordonator științific a două importante lucrări este conf. dr. ing. Ioan Pop, sub a cărui îndrumare a fost realizat un dispozitiv de profilat discului abraziv, cu participarea studentului Vasile Valentin și un dispozitiv pentru ascuțit freze profilate finalizat de Elena Szekely.

Comenzile hidraulice frecvent folosite pe mașinile unelte au reținut atenția studenților Alexandru Peșlea și Jivița Vuletici care împreună cu ș.l. dr. ing. Gavril Urdea și asist. ing. Nicolae Buliga au întocmit un studiu al comparării în funcționare a unui drosel echilibrat hidrostatic.

Tot mai multe ramuri ale economiei beneficiază de cercetările și realizările din laboratoarele Facultății de mecanică. Nu au fost omise unele domenii neglate direct de industrie. S-a realizat un studiu al dinamicii unor modele de biomecanică, cum ar fi circulația și absorbția prin pereții tubului renal, scurgeri peristaltice și transportul de substanță prin tuburi Henle, lucrări efectuate de studenții Sorin Grigorescu, Benjamin Crișan, Ion Bota și Petru Rîureanu, având conducător științific pe prof. dr. ing. Iosif Groșanu.

În domeniul studiilor moderne de vibrații mecanice studentul Adrian Gheorghiu a realizat un program de urmărire a vibrațiilor forțate amortizate cu ajutorul calculatoarelor numerice, în colaborare cu ș.l. dr. ing. Ion Sîmcală. Determinarea pe cale experimentală a caracteristicilor sistemelor mecanice vibrante cu un grad de libertate prin metoda lăsării libere constituie munca studenților Ionel Taie, Marcela Meseșan, Adela Negrea având coordonator pe prof. em. dr. doc. ing. Gheorghe Silaș.

Dacă pînă nu demult matematicile e-

rau socotite științe cu caracter pur teoretic, folosirea pe scară largă a calculatorului a apropiat mai mult această știință de cele aplicative, ajutând la rezolvarea unor probleme a căror abordare acum cîțiva ani ar fi părut imposibilă. Studenții Liviu Cojocaru și Traian Bota avînd coordonator pe prof. dr. Octav Gheorghiu au realizat integrarea numerică la calculator a ecuațiilor cu derivate parțiale a șocului hidraulic, iar Adrian Gheorghiu a reușit cu ajutorul lector. Anton Hadnagy să ruleze un program de introducere în principiul elementului finit cu mari perspective pentru studiul proceselor de ardere din interiorul cilindrilor motoarelor termice. Același student împreună cu Laszlo Domokos și îndrumați de lector A. Filipescu au elaborat lucrarea de ecuație cu derivate parțiale de tip eliptic pe domenii rectangulare.

Iubitori ai fizicii, studenții Florian Fericean și Romeo Dumitrescu secondați de asist. B. Rada s-au ocupat de un studiu experimental al modificării unor proprietăți magnetice la pelicule depuse electrolitic prin tratamente termice.

Cu o aplicație imediată în practică este tehnologia de executare a insolatoarelor parabolice de care s-au ocupat Liviu Poienaru, Zoltan Petteffy sub îndrumarea șef lucrări dr. Petre Crăciun.

Ca o dovadă că științele sociale manifestă un viu interes din partea studenților este numărul mare de lucrări participante la actuala comunicare științifică. Artă pop (muzica și arte plastice) fenomene cu implicații sociale, este o temă ce pare interesantă avînd în vedere adevărata revoluție pe care a stîrnit-o mișcarea pop în ultima vreme. Coordonator științific al temelor cercului de socialism, lector dr. Elisabeta Ieli și studenții Ioan Pitercă, Sabin Pop, Daniela Baecac, Daniela Zăușa, Mariana Romanescu, Adriana Horațiu, Ion Craiovean, Gheorghe Polcu au pregătit lucrările: **Opinia publică în sistemul democrației socialiste și Marxismul în teoria personalității...**

Criteriile progresului în știința și tehnologie, este un studiu filozofic întocmit de Monica Wieder sub îndrumarea asist. Viorel Sirbu, coordonatorul lucrărilor, factorul psihologic în pictura modernă, fiind realizată de studentul Nicu Vinătu.

Cercetările cu caracter economic au devenit frecvente în rîndul studenților politehniști, economia politică fiind un obiect de studiu față de care se manifestă vădit interes, ajutînd la o bună înțelegere a fenomenelor economice. Sporirea eficienței investițiilor prin scurtarea duratei de execuție și de realizare a parametrelor tehnico-economice proiectați este de fapt titlul lucrării prezentate de studenții Veronica Roca și Carmen Bogiu sub coordonarea lect. Ioan Rotaru.

Au fost amintite doar cîteva lucrări, cîteva preocupări ale studenților, desigur nu toate și poate nu chiar cele mai interesante, dar un lucru este cert: se muncește, mult chiar foarte mult, dar și satisfacțiile sînt pe măsură.

TIBOR VIRAG

Universitatea, studenții și sesiunea de comunicări științifice

● În zilele de 6, 7 mai a.c. a avut loc, la Universitatea din Timișoara, Sesiunea comună de comunicări științifice a cadrelor didactice și a studenților.

● Inscrîndu-se printre numeroasele manifestări culturale din cadrul Festivalului național „Cîntarea României” prezentarea lucrărilor s-a constituit într-un interesant schimb de păreri între universitarii angrenați în cercetarea aprofundată a unei bogate problematice.

● Sîmbătă, ora 16, secțiunea de filozofie socială a oferit cadrul pentru fructuoase dezbateri pe marginea unor probleme de stringentă actualitate, privind interpretarea riguroasă a unor concepte de bază ale filozofiei marxiste, ca și probleme menite a fi soluționate de contemporaneitate. Interes real și finută științifică au prezentat o serie de lucrări: „Concepția marxistă cu privire la libertate” (Mariana Nicola — studentă anul II, Facultatea de științe economice, locul I), „Despre idealul moral” (Voichița Golea — studentă anul II, Facultatea de științe ale naturii, locul I), „Adevăr științific, adevăr filozofic, adevăr artistic” (Anca Iliescu — studentă anul I, Facultatea de filozofie, locul II).

● Sîmbătă și duminică cercul de literatură română și folclor a propus subiecte din poezia contemporană „Caracterul parabolic al discursului poetic la Nichita Stănescu” (M. Birsilă, student, anul IV, Facultatea de filologie), ca și introspecții de certă valoare în perimetrul culturii folclorice: „Specificul culturii folclorice” (Elena Preda, studentă anul IV, Facultatea de filologie).

● Valorificarea informațiilor istorice din operele literare grecești și latine privitoare la civilizația getodacă a constituit subiectul unei lucrări prezentate de asistent universitar Marieta Ujică.

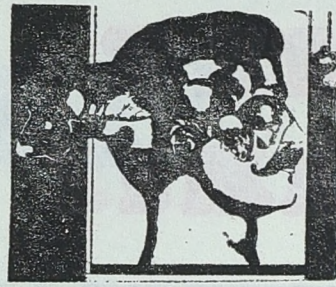
● Istoria filozofiei se bucură de un larg interes, în rîndurile studenților, dovadă numărul mare al participanților, calitatea certă a majorității lucrărilor prezentate și originalitatea subiectelor propuse „Spiritualitatea românească în concepția lui C. Noica” (Mîrcea Mihăieș, student anul II, Facultatea de filologie, locul I).

● Am dori pe viitor o mai mare participare a studenților, astfel încît să devină posibilă crearea unui cadru fertil pentru discuții și schimburi de păreri, realizîndu-se în acest fel și premisele unor adevărate școli timișorene de cercetare în domeniul literaturii, filozofiei, esteticii, lingvisticii, etc.

● La sesiunea de comunicări din 5-6 mai, ce a avut loc la Brașov a participat ca invitat la Secțiunea electromobilism și studentul Facultății de electrotehnică din Timișoara, Iosif Berwanger. Tema, „Electromobilul, ieri, azi și mâine”, a fost expusă pe fond muzical (Vanghelis) și cu protecția a peste 70 de diapozitive realizate de Iosif Berwanger. Lucrarea, distinsă cu premiul al II-lea, constituie o afirmare a creației studențești timișorene, a electromobilului realizat aici.

Teatrul timișorean, între istorie și actualitate

Teatrul, ca simbol al orașului

Teatrul timișorean constituie pentru viața orașului său un element ce nu poate fi ignorat, o realitate integrată organic în cotidian, o parte din ceea ce ne înconjoară, din ceea ce străbatem zi de zi, din ceea ce iubim: **Timișoara.**

Situat în plin centrul orașului, clădirea teatrului desfășoară în față un covor de flori și verdeață întrerupt de arteziana cu pești, statuia lui Romulus și Remus, — într-un cuvânt „Corso“-ul timișorean, secvență cu care încep mai toate scenariile ce vorbesc despre acest oraș, imagine nelipsită de pe nici un pliant turistic și curios, deși „oraș al parcurilor și grădinilor“, oraș „al florilor“ imaginile ce vorbesc de Timișoara, cărțile poștale chiar și suvenirurile au ca subiect edificiul teatrului.

Mai întâi a fost clădirea...

Masivă, cu fețe simple și oarecum ciudată — așa cum ni se înfățișează actualmente — clădirea teatrului a avut de suportat, de prin 1760, când a fost construită cu dublu scop administrativ și artistic mai multe incendii, de fiecare dată, fiind necesară reconstrucția. Din 1920 primește fațada cu care se prezintă și azi — an amalgam din stilurile acelor vremi.

Arta teatrală locală s-a afirmat mai târziu la Timișoara. Însăși prima echipă „Teatrul Poporului“ a luat naștere în 1945, în timp ce în alte orașe ca Iași, București, Craiova exista o tradiție de un secol în acest domeniu. Abia după Eliberare în contextul noilor relații social-politice ale țării, a fost posibilă crearea unui teatru care să funcționeze ca instituție, cu activitate permanentă sub forma spectacolelor și turneelor, menit să servească artistic și educativ poporului. Urmărind cu răspundere această idee teatrul timișorean a cunoscut în anii care au urmat deplina afirmare și maturitate.

Cele două gemene

În prima zi a anului 1953 teatrul românesc a căpătat două surori gemene; teatrele german și maghiar de stat. Astăzi, aceste colective reprezintă instituții de prestigiu ancorate puternic în realitățile vieții noastre sociale, mai mult zona lor de activitate s-a mărit dincolo de granițele locale, deschizând stagii permanente — în care sînt prezentate toate piesele jucate pe scena timișoreană — și în alte localități în și chiar din afara județului.

Această acțiune de culturalizare a maselor din comunele și orașele bănățene implică spre exemplu în cazul **Teatrului maghiar de stat** localitățile Jimbolia, Tormac, Arad, Reșița, Lugoj, Deta, dar și turnee frecvente în orașele muncitorești din Valea Jiului sau din Transilvania precum: Oradea, Cluj-Napoca, Satu Mare, Tirgu Mureș, Sfîntu Gheorghe, amintind aici doar localitățile vizitate în acest an. Tot în agenda de lucru a acestui an sînt notate șapte premiere din care patru sînt rod al dramaturgiei originale, prezentate în premieră absolută pe scena timișoreană. Alături de acestea, teatrul prezintă constant spectacole-colaj, spectacole muzical-distractive, concerte de muzică rock, programe muzicale estivale, de Revelation, etc. Păcat doar că actorii de frunte ai teatrului, foarte apreciați de public, studiourile TV și film, au apărut mai mult în aceste ipostaze (TV, film) decât pe scena teatrului. Și oarecum inedit, în acest teatru există doar un singur regizor, în montarea pieselor existînd o colaborare fructuoasă cu regizori din capitală, (care urmăresc acțiunea scenică avînd textul românesc în față).

Teatrul german de stat a sărbătorit recent (9-16 aprilie) un sfert de veac de activitate neîntreruptă, perioadă ce s-ar putea oglindi în cîteva cifre

elocvente pentru seriozitatea și exigențele acestui colectiv.

Au fost prezentate 182 de premiere în mai mult de 6 mii de spectacole, depășind 2 milioane de spectatori. Din aceste spectacole 60 la sută au fost jucate în turneele sale, fiind incluse peste 70 de localități dintre care cu stagii permanente Jimbolia, Arad, Lugoj, Reșița, Sintana. Un mare accent se pune aici pe valorificarea creației autorilor bănățeni de limbă germană, anul acesta fiind adus la rampă dramaturgul Hans Kehrer cu o transpunere scenică a romanului lui Adam Muller-Guttenbrunn (de la a cărui naștere se sărbătorește 125 de ani), „Meșterul Iakob și copiii săi“. Asemenea secției maghiare și aici din totalul de 28 de actori 17 se ocupă cu instruirea echipelor de artiști amatori din județ. Iată un fapt cu totul ieșit din comun: teatrul nu are nici un regizor, colaborările în acest sens făcîndu-se în special cu regizori din R.D.G., în acest an spre exemplu cu Gerhard Neubauer și Peter Förster — directorul școlii de artă din Leipzig. Un fapt care oglindește înțeleapta politică social-culturală a partidului nostru față de naționalitățile conlocuitoare este acela că, exceptînd perimetrul țărilor germanice, unde limba oficială este germana, **Teatrul german de stat din Timișoara este singurul teatru de limbă germană din Europa** (la Sibiu mai există o secție afiliată secției române). Și, ne putem mîndri, Timișoara este singurul oraș în lume în care există trei teatre de limbi diferite, subvenționate de stat, și faptul va fi mai elocvent dacă am aminti că orașe ca Los Angeles nu au instituție de teatru stabilă, recurgîndu-se la turneele altor teatre.

Teatrul de provincie?

Revenind la **Teatrul Național** de azi, acesta numără un colectiv de trei regizori și 36 actori, colectiv care a pus în scenă, stagii de stagii, lucrări de primă mărime din dramaturgia română și universală, care au edificat un climat teatral propriu și au format un public cu un simț estetic elevat.

Numai în județul Timiș există 10 localități cu stagii permanente a Teatrului Național, în care, se fac deplasări săptămînale.

Demne de menționat sînt schimburile culturale cu orașul Novi Sad din R.S.F.I. în care anual sînt prezentate spectacole în limba română.

Întreg colectivul acestei instituții este implicat în cea de-a II-a ediție a Festivalului național „Cîntarea României“, fiecare actor conducînd sau îndrumînd echipe de artiști amatori din întreprinderi, școli, facultăți, case de cultură, cîmine culturale.

Cît privește ediția I a Festivalului național „Cîntarea României“ actorul Ioan Coceru a obținut premiul de interpretare, după care s-a înscris la un concurs pentru teatrul Bulandra unde, reușind, a și rămas. Tot de dată recentă, este și plecarea regizorului Ioan Ieremia la teatrul Nottara.

Există o „mentalitate a teatrului de provincie“? Punem întrebarea deoarece se pare că această mentalitate persistă încă atît în rîndul actorilor cît și a publicului.

Personal am intrat în teatre bucureștene, pentru a revedea piese jucate la Timișoara, cu ideea preconcepută că teatrul „de capitală“ va da... „clasă“ Naționalului timișorean. Am avut însă surpriza (și, totodată satisfacția!) să constat că, atît sub aspect regizoral cît și interpretativ, nu există nici o distanțare față de teatrul timișorean. Mai mult, în piese ca **Tineri căsătoriți** caută cameră și **Dosarul Anderson-wille** reprezentările timișorene au fost net superioare față de punerile în scenă ale teatrului Bulandra, respectiv Teatrul Mic, care beneficiază de actori cu un bogat renume pe scena și ecranul românesc.

IOAN BĂCALETE

DORINȚA DE CLARITATE SAU POZIȚIE LA OBSESIA COMUNICĂRII

Exist în acest timp.

Exist în acest spațiu.

Exist în acest sistem social.

Această localizare fundamentează modul meu de a gîndi.

Dacă aș fi existînd într-un alt spațiu, într-un alt sistem social, aș fi gîndit altfel, nu știu dacă esențial diferit, dar oricum altfel.

În cadrul acestui sistem general al determinărilor spațio-temporale, se pot discuta o mulțime de factori:

— dacă aș avea foarte mulți bani, nu știu dacă aș gîndi ca unul care nu are...

— dacă aș avea „relații“, nu știu dacă aș putea renunța la succesele obținute pe această bază...

— dacă aș aparține unei „mari culturi“, nu știu dacă aș face schimb cu o cultură necunoscută...

— dacă nu aș avea accesul la cultură, nu știu dacă aș dori acest acces dar:

— dacă am accesul la cultură, nu pot renunța la el, de ce (?), pentru că acest acces mă determină să caut sensuri, să caut valoarea lucrurilor, să cred că fără această valoare,

CLARITATEA NU ESTE ACCESIBILĂ FERICIREA ESTE INTANGIBILĂ

Acest acces la cultură (și o mulțime de alți factori) îmi dau posibilitatea:

— să nu doresc bani și obiecte, acestea fiind mijloace și nu scopuri

— să nu doresc relații, acestea fiind o cale de falsificare, fericirea neputînd fi decît mimată în aceste condiții ale prezenței falsului.

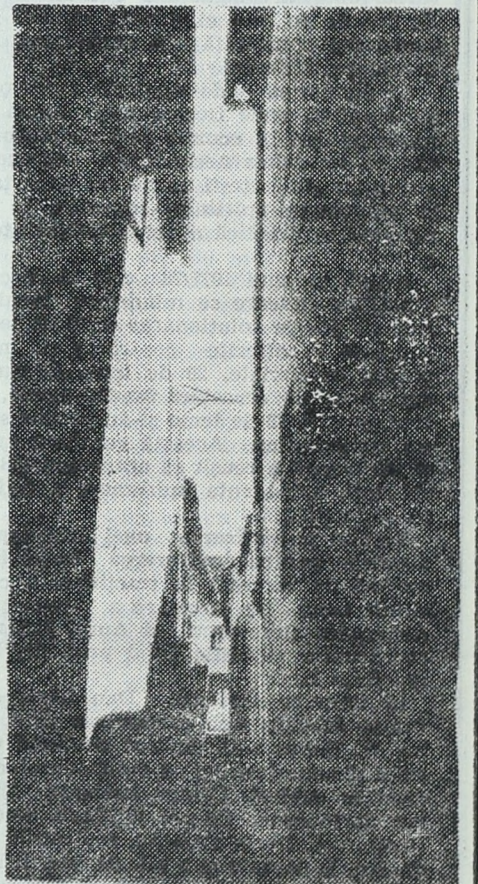
Există în aceste condiții un lucru care mă deranjează în mod fundamental, poziția inactivilor sau mai rău, poziția inactivilor critici sau și mai rău, poziția celor fără un sistem de valori.

Exist în acest spațiu, în care:

— se dezvoltă o societate unde micșorarea diferențelor între proprietățile private creează premisa reală a egalității.

(dacă eu am în mînă o armă de foc, pot să strig liniștit: „ești egal cu mine“ celui cu mînile goale și apoi să trag,

dacă eu am burtă plină și potul moale, pot să strig liniștit „ești egal cu mine“ celui flămînd, după care să mă duc să mă culc pe potul moale)

— oamenii sînt mai buni, mai CALZI
— oamenii au trăit, trăiesc încă, sentimentul provincialismului pregătindu-și intrarea în universalitate

— lucrurile nu merg ca în lumile noastre ideale, ele merg REAL și depînd de complexitatea cu care reușim noi să analizăm REALITATEA

Exist în acest spațiu

Exist în acest spațiu

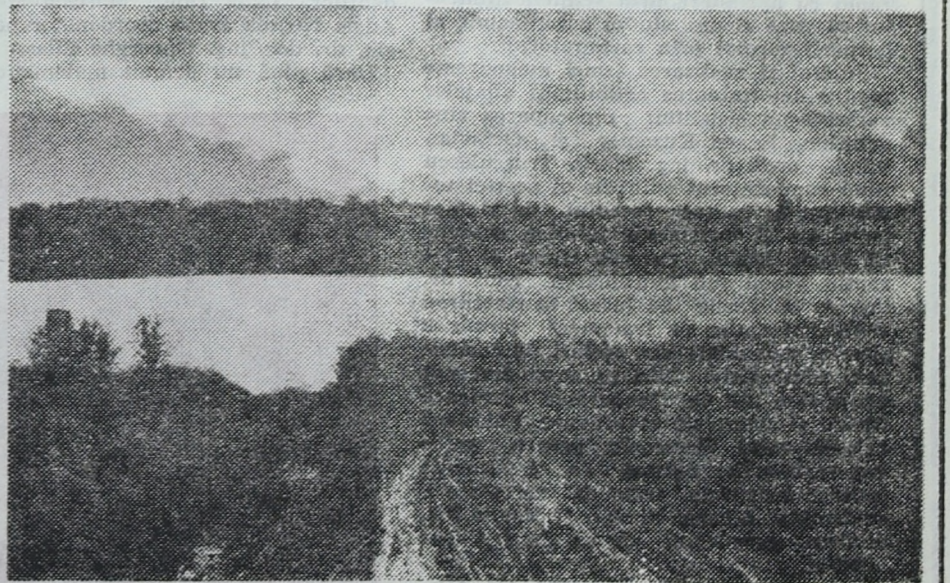
Să doresc să exist în alt spațiu?

larba dorește să existe în deșert?

Doresc să ajung la sufletul oamenilor, să pot discuta clar și cald cu ei, ca singură rațiune a COMUNICĂRII pe toate căile.

Am senzația că netrîind așa, o neliniște nedefinită mă va urmări nelîsîndu-mă decît să mimez fericirea. Pot demonstra această neliniște.

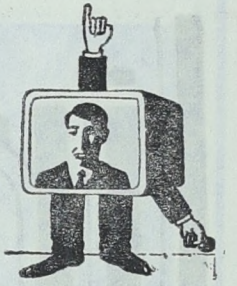
MIHAI-CORNELIU DONICI
Premiul II, proză

Fotografii realizate de

IOSIF BERWANGER

VIOREL I. BOLDUREANU

UNIVERSUL ARTEI CA ATITUDINE *)

Reporter: Stimată Irina Petrescu, bun venit în orașul Timișoara, în această zi ce coincide cu începutul colochiului de teatru studențesc, în această zi în care ați adus cu dumneavoastră parcă un soare la fel de tinăr și strălucitor ca și tinerețea noastră. Și pentru că sintem la începutul discuției prima întrebare mi se pare firesc să se refere la începutul drumului dumneavoastră.

Irina Petrescu: Introducerea ta mă măgulește. De fapt, eu am nimerit absolut întâmplător în această profesie. Ea început, nici n-am știut bine ce mi se întâmplă. Vroiam să fac arhitectura, am nimerit apoi la filologie, și dintr-o dată s-a ivit miracolul întâlnirii cu filmul și apoi cu scena. Descoperirea acestui minunat farmec de a fi al omului în societate, în viață, a venit mai târziu, treptat. A fost o ocazie foarte fericită și nu regret niciodată. Meseria mea este un extraordinar prilej de a întâlni viața și a o reda celor de la care o iei, de a o reda filtrată după propria ta sensibilitate și concepție „despre”.

Reporter: Prin ce considerați că este

teatrale. Deci, după părerea dumneavoastră, cum se manifestă rolul personalității în teatru?

I. P.: Nu sînt de acord cu tine (și nu fac aici un proces de modestie), eu nu sînt o personalitate. Sînt o persoană. Mai ales în teatru, am încă enorm de învățat. Aproape mă sperii că nu am atîta timp cît mai de învățat, de făcut, de înțeles. Nu despre mine e cazul să vorbim... Liviu Ciulei este o personalitate...

Reporter: Întrebarea pe care doresc să v-o adresez, am pus-o în urmă cu cîva timp și kolegei dumneavoastră, Margareta Pogonat; ea se referă la așa zisa „condiție” a actorului de provincie.

I. P.: Actori sîntem toți. După părerea mea, nu există o condiție diferită a actorului de provincie. Există o șansă sau o neșansă a actorului dintr-un oraș mai mic. De exemplu, un spectacol în provincie se joacă de mai puține ori ca în București. Deci, ar fi șansa actorului de a juca mai multe roluri. Dar, există neșansa că joacă prea puțin acest rol. Deci, cred, că asta e singurul lucru care ne deosebește.

„Plăcerea de a repeta actul scenic”

● Interviu cu IRINA PETRESCU

în teatru justificată relația actor-om?

I. P.: Mi se pare cam complicat. Mi se pare că actorul este un vehicul, un mijloc de transport. Cu cît este mai rapid, mai încăpător, mai bine utilat, el ajunge mai repede la țintă.

Reporter: Dar actorul implicit acționează asupra conștiinței oamenilor...

I. P.: Evident, este minunată condiția actorului care intră în tranșă, dar nu cred în acela care, în culise, după ce a pronunțat monologul lui Hamlet, dacă-l întreabă cineva de unde vine, el să spună „din Danemarca”. El vine din Balta Albă, Titan, Cotroceni...

Reporter: După debutul remarcabil în „Valurile Dunării”, rol care v-a adus consacrarea și aprecierea publicului și a criticii, și care sînt convins, vă este foarte drag, despre ce alte roluri ați putea să-mi vorbiți?

I. P.: Cel din „Duminică la ora 6”. Mi se pare greu să răspund totuși la această întrebare. Din păcate, eu uit lucrurile pe care le-am făcut, pentru că de multe ori uit și subiectele filmelor. M-ar amuza totuși să le revăd de exemplu „Răutaciosul adolescent”, care mi-a prilejuit un moment foarte important în această carieră. Deși am primit un premiu foarte mare cu acest rol, îți jur că nu mai știu... nu e vorba de o lipsă de memorie afectivă, ci o condiție de detașare... așa spune biologică.

Reporter: Cum privești teatrul?

I. P.: Ceva mai simplu. Joc din 1971 în acel minunat spectacol „Leonce și Lena” făcut de Liviu Ciulei. Ne-am schimbat noi, publicul s-a maturizat, am găsit soluții psihice noi, păstrînd spectacolul intact.

Reporter: Totuși, între teatru și film pentru ce optați?

I. P.: Categorie, pentru teatru. E greu de argumentat afirmația mea. Este o artă mai directă și pentru actor cu satisfacții mult mai mari. Sigur, în film, există satisfacția notorietății. E un spectacol cu un public de zece ori mai numeros, dar plăcerea de a repeta actul scenic, de a-l recrea în fiecare seară, nu se poate măsura cu nimic pe lume.

Reporter: Nu vreau să vă fac complimente, dar la ora aceasta sînteți cotate drept o vedetă, o personalitate a lumii

Reporter: Iertați-mi indiscreția, dar curiozitatea îmi dă ghes. Deci, ce părere aveți despre Virgil Ogășanu?

I. P.: În primul rînd este un mare actor. Poședă toate calitățile pe care trebuie să le aibă un om în această meserie: inteligent, cultivat, bogat în mijloace de expresie. Poședă acea putere electrică, de a se face ascultat cu mare ușurință. Pentru el, actul scenic pare foarte ușor și simplu și acest lucru mi se pare minunat pentru spectator. Apelul lui e la judecata omului din sală, care se simte bine în această situație pe care Ogășanu o imprimă. Este genul meu de actor preferat...

Reporter: Ce sfat ați de unui tinăr care vrea să urmeze această meserie?

I. P.: Să vadă teatrul, teatrul studențesc (și asta nu pentru că ne aflăm în anticamera unui colochiu de teatru studențesc) să citească, să fie atent la tot ce se petrece în jurul lui, exigent cu el însuși. Spectacolul nu este manifestarea în care te pui tu însuși în valoare. Dacă nu are ceva cu deosebire important de spus, să renunțe pentru că războiul e greu. Să fie lucid, chiar dacă are ceva important de spus, dar nu ar mijloacele necesare, să facă altceva... să scrie, să picteze, să cînte, să danseze...

Reporter: Dar cînd e conștient că vrea și că poate și... totuși nu se poate...?

I. P.: Este minunat să te angajezi în luptă. Pentru că un război nu se poate pierde prin corespondență, prin scrisori. Dacă puterea celui care intră în luptă e curată și adevărată, trebuie să cîștige. Chiar dacă baricada nu cade îți lași un braț, un picior, un sfer de suflet... și mai ales, nu uita un lucru; e foarte important să știi să pierzi.

Reporter: Ne apropiem de sfîrșit. Credeți că v-ați realizat profesional?

I. P.: Mi-e foarte greu să-ți răspund la această întrebare. Totdeauna sînt încă foarte multe de făcut. Nu știu...

Reporter: Ceași doră să adresați cititorilor revistei „Forum studențesc”?

I. P.: Să aibă încredere în tinerețe, în teatru studențesc, în ei înșiși...

Interviu realizat de
IOAN CRĂCIUN

Se obișnuiește, urmînd o îndelungată și rodnică tradiție exegetică, să se studieze raporturile artei cu realitatea, raporturi ce au servit fie în susținerea legitimității, fie drept criteriu valoric al artei. În principiu o asemenea cercetare pornește prin a considera opera ca prezentă obiectivă finită. Dar, obiectivă nu este numai opera, ci și modurile de existență, care nu se confundă cu modul înțeles ca stare a suportului.

După ce face o distincție între opera de artă și obiectul estetic, definit drept scop, sau drept corelat al percepției estetice, printr-o dezlăuire constituantă a obiectului însuși al operei de artă, M. Dufrenne, (Fenomenologia experienței estetice, I, p. 45), citîndu-l pe E. Souriau (La correspondance des arts), conchide că studiul obiectului estetic trebuie să urmărească trei trepte de existență ale acestuia: fenomenală, reică și transcendentă, cărora tocmai percepția estetică prin acea putere sau funcție constituantă le unește „forma”. Este, în această întîlnire — menționează Dufrenne — între fenomenologia obiectului estetic, metoda cercetării sale, și „penetranta analiză existențială a lui Souriau” (I, p. 67), cea mai bună recomandare pentru demersul fenomenologic pe care îl întreprinde.

A te situa însă înaintea momentului cînd opera de artă poate fi considerată ca prezentă obiectivă finită mergînd spre geneza ei nu înseamnă a te scufunda fatalmente și imediat de la primul pas în psihologism sau în psihologia artei, chiar dacă drumul astfel apucat va trece inevitabil pe acolo. Aflîndu-te la o răspîntie, însă, în starea și momentul de răscruce, îți rămîne un esențial ajutor al firii omenești: convingerea că ceea ce pleacă din tine vine de la altcineva, că plecarea, ca și venirea sînt la fel de reale sau nereale de obiective sau de imaginare.

Ne impunem așadar un punct de plecare într-un moment preexistent operei: raporturile spre care ne îndreptăm se lasă mult mai greu surprinse, vizînd legăturile natură-om artă, pe toată întinderea și în tot spectrul complexității lor.

Într-un hătîș de relativisme, de ipoteze este o datorie a arată că arta nu se poate mîrgini la simpla reflecție a istoriei, că o vocație reciprocă mult mai adîncă le unește.

Ca orice reflecție asupra istoriei care se întemeiază pe realitatea eă esențele se dezvăluie în istorie, trebuie să admitem că dacă istoria este locul apariției artei, trebuie să fie și locul împlinirii ei; consecința ce o credem ca cea mai firească este că din istorie arta nu trebuie să-și tragă principiul relativității, ci că tocmai istoria stă, în virtutea acelei vocații reciproce, la dispoziția absolutului. Chiar de aceea absolutul nu este niciodată un dat al formei finite, este o dispoziție rezultată din acea vocație reciprocă a artei și a istoriei.

La această răspîntie ne îndreptăm spre tărîmul liricii — înțelegem ca atitudine. Dificila problemă a originii fenomenului liric, unul dintre cele dintîi manifestări de artă putînd să sugereze întregul spectacol al genezei artei, este o piatră unghiulară a poeziei.

Atunci cînd o realitate lăuntrică obsedantă, colectivă sau individuală, un noi, sau un eu, a simțit și s-a făcut rezonator al imboldului de a se comunica, s-a născut ipostaza lirică.

Dacă acesta a însemnat o cufundare în afectivitate, sau o năzuință lucidă, este nedrept să judecăm după preca-

ritatea mijloacelor de expresie și de realizare.

Izbindu-se de ostilitatea unei lumi fără ecou, omul trebuia să se fi simțit nevoit să inverseze sensul ipostazierii prin încercarea de a-și comunica sieși universul; lirismul relevă astfel pentru prima dată condiția singulară a omului într-un spațiu nu numai nemăsurat, dar și străin, adesea ostil. Ateu la început, lirismul, prin chiar acest ateism al său avea să lumineze un loc în istoria omului ca om, un loc unde se va exersa, cu pretenția vocației absolute, religia.

Explicația acestei imposibilități în ceea ce privește poezia o dă Georg Lukacs însuși; accentuarea presupune apel la un criteriu (pentru religie, am spune, acest criteriu nu este nici necesar, nici nu există, întrucît vocația ei istorică este de a se închide în absolut). Criteriul universal și definitiv acreditat este adevărul. Adevărul întreg, care să privească poezia ca simbură și critică a vieții, singurul just, nu poate fi cunoscut în condiții ideologice particulare ale unor perioade diferite fără a leza totalitatea dinamică a determinărilor esențiale.

Mai clar, mai în detaliu, dar particularizînd mai mult, R. Welck și A. Warren (Teoria literaturii, p. 62) afirmă: „Dacă orice adevăr este conceptual și teoretic, atunci artele — chiar și arta literară nu pot fi forme ale adevărului. Pe de altă parte, dacă se acceptă definiții pozitiviste restrictive, care delimitează adevărul la ceea ce poate fi verificat metodic de către oricine, atunci arta nu poate fi experimentală o formă a adevărului”.

Atît abordarea filozofică, cît și cea la nivelul percepției, empirică a poeziei presupune, așadar o oarecare imprecizie, deoarece pune în evidență, sau particular sau parțial, accentele axiologice și conținutul de adevăr; în timp ce existența sa specifică este fenomenală, semnificațiile sale axiologice și de adevăr sînt particular-restrictiv existențiale, iar în coexistența lor, aceste laturi sînt date nemijlocit în expresie.

De aici dificultatea demersului semiotic.

O implicație ceva mai îndepărtată a acestor enunțuri ar fi că poezia ca act estetic presupune depășirea limitelor naturii, dar ca unitate existențială, ea întemeiază din interior propria-i natură, care, în ce privește lirica îndeobște, se află cu natura-natură în corespondențe întâmplătoare.

Poate fi vorba în spațiul acestor corespondențe de acei factori extraestetici care pîtrund în sfera esteticii, componenta acțiunii lor determinînd ceea ce s-ar putea numi expresia stilului, diferită ca atare de aceea ce este premergător, virtual; determinarea stilistică a compunerii — cam ceea ce se spunea Blaga prin „matricea stilistică”.

Numeroase dificultăți se întrevăd în calea oricărei încercări de apropiere de izvoare. Acestora li se adaugă și perspectiva deformatoare pe care unii o aveau sau o au asupra creatorului și actului creației, îndeobște asupra celui din mediile tradiționale (...)

*) Din volumul în lucru Surse ale esteticii în cultura populară.

Lirică

FESTIVAL
RU

înroșite de singele neatrării
și hrănite apoi cu plumbul semenilor
alerg după tine
și-aș vrea să stai undeva în aer
să n-aud respirația gardurilor.

IOAN MORAR

PREMIUL I

RĂCORILE GRAIULUI

În noi va ajunge lumină
Răcoarea prelinsă din rai
Și-o pasăre, Doamne, străină
Ne-nfrigură vorbele-n grai.

CINTEC

Ne-or înveli în ceasul serii
Însinguratele lumini
Doar în cetățile de iarbă
vom ști tăcerile din crini.

Ne paște cîntecul, răcoarea
Cu limpezimile din rai
Noi ne-am pierdut sălbăticia
În singele nebun din cai

Pe locurile unde noaptea
Își urcă dorurile-n prunci
Vom mai iubi zădărnicia
Apuselor cîntări de-atunci.

Sub pomul nostru unde aseară
Mai umblă șerpilă a păcat
Cît se mai coace zbor de pasări
Va mai fi loc pentru zburat.

NINGE ÎN APUSENI (I)

Ninge blind în Apuseni și singur
În cîntecele mamei e răcoare
Se lasă veșnic somnul peste tata
Lumina azi nelămurit mă doare

Se-ntorc în iarnă nesălbatici caii
Le dorm în burji pășunile de ieri
În Apuseni mă ninge dinspre tata
Cu triste și zadarnice-nvieri.

NINGE ÎN APUSENI (II)

Ning în Apuseni lumini scăzute
Și-n liniștea din noi se face noapte
Au năpădit tristețile în pasări
Și-n prunci de-acum iubirile sînt coapte

Înfiorînd femeile-n biserici
Un fluier lsvodit din os de domn
A picurat neliniștea în sînge
Și morții noștri i-a mișcat în somn.

★ ★ ★

Volbură, Volbură,
Iarbă din rai
Vîntul se joacă
de-a singele-n cai

Cîntece, Cîntece,
pajiști ce dor
din pasări se scurge
lumina prin zbor.

MARCEL SĂMÂNȚĂ

PREMIUL II

NUMAI CALUL...

Locuiam
într-un lan de grîne.
Ne uităm prin fereastra degetelor
Privirea se tulbură
de sprinceană aurie a spicelor.
O piine în care sîntem
Ireamă încă de noi.
Cerule e promoroacă de stele
departe de tipsia pămîntului.
Numai calul cu nările sîngerind
poate ajunge la el
suindu-și coama revărsată
în care se sting licurici.
Numai calul fumegînd.
Numai calul.

ION, MARIA

Aripă de rouă se lasă peste grîne
învolverindu-le.
Bate ion
coasa în ciobul de oglindă
în care e lună plină.
maria sub măr
coase un petic alb
pe umărul cămășilor lui.
Calul paște sub cer
prionit de o umbră.
Roua strălucește
în coama de argint din care
zorii țîșnesc nechezînd.
maria desculță și despletită
flutură rufe
în apa rece a rîului grăbit.
Limpezimea rămîne
în pinza de in
și te poți atunda în ea
ca în nămeții din iarnă
dîndu-i formă și foșnet.
maria desculță ca pietrele
spălînd steaguri
de luptă și sărbătoare...

VOIEVOZI DE UMBRĂ

Vulturii tremură lingă ape
încetați de timp.
Trupurile lor prăfăuiesc inserarea
și rar, una după alta
umbrele lor trec
în nesomn, în ninsoare.
Umbra e un mineral
din care se fac statul.
Crește umbra pe mormînte
se osifică lingă cruci
ca un cîine.
Vulturii devin plantă,
dau în mugur și înflorească.
Umbra pavează
cîmpiile, drumurile, apele
Ne scaldăm în riuri de umbră
Umbra ne lovește cu aripa
Sîngele umbrei curge în noi
Nimeni n-a putut pune stavilă
umbrelor care pavează pămîntul
cu mantia lor minerală.
Scutură, aripile umbrei,
luna de rîni
și inima noastră de răcoare

CIND ARĂ

Calul ca un riu vîind
întoarce o brazdă cu coama.
Cămașa albă și piinea -
ferestre pentru inimă.
Cîmpiile vor fi pline de flori
și hore vegetale,
Florile-s scuturi între ion
și rînduirea lumii.
Albul cămășii nu mai e
ca zăpezile.
Țărîna e atît de adîncă,
pînă la osul care nu putrezește
decît sub umbră de spice.
cînd ară, ion întoarce
și-o brazdă din el,
cînd ară,
cu inima ară.

TRAIAN POP TRAIAN

PREMIUL II

DOINA

Sînt un pribeag cu tălpi aprinse
și ești oglindă albă
dinaintea birnelor de mesteceni
mi-e gîndul bun
și te așterni piine și sare
mi-e gîndul rău
și te așterni pămînt reavăn
nepătat
șîntem două zboruri
eare se tot apropie și depărtează
cînd ne vom atînge
în apă ne va curge liniște și belșug
și imbrățișarea ne va fi doină.

CERBOAICA NEAGRĂ

Plînge un cerb în prag de pădure
și-a înfipt coarnele în viscol și caută
cetatea cucerită. Cerboaița neagră
e aproape

și se vîd urmele gata să se-nchidă
miine se vor închide chiar
de-a fi făcute. Se spunea înainte
că pămîntul ăsta era odată pustiu
de ape vii și ciutaci rari, și-acum
ar li vrăjit
asemenea nisipurilor mîncate de încremenire.

De altfel

urmele sînt din ce în ce mai adînci
nu le găsești decît făcînd săpături
arheologice. Peste niște ani
se va descoperi un splendid mormînt al naturii
numai un pădurar va rătăci
în căutarea cerboaiței negre
cu viitorul lirav ascuns
în pîntec.

★ ★ ★

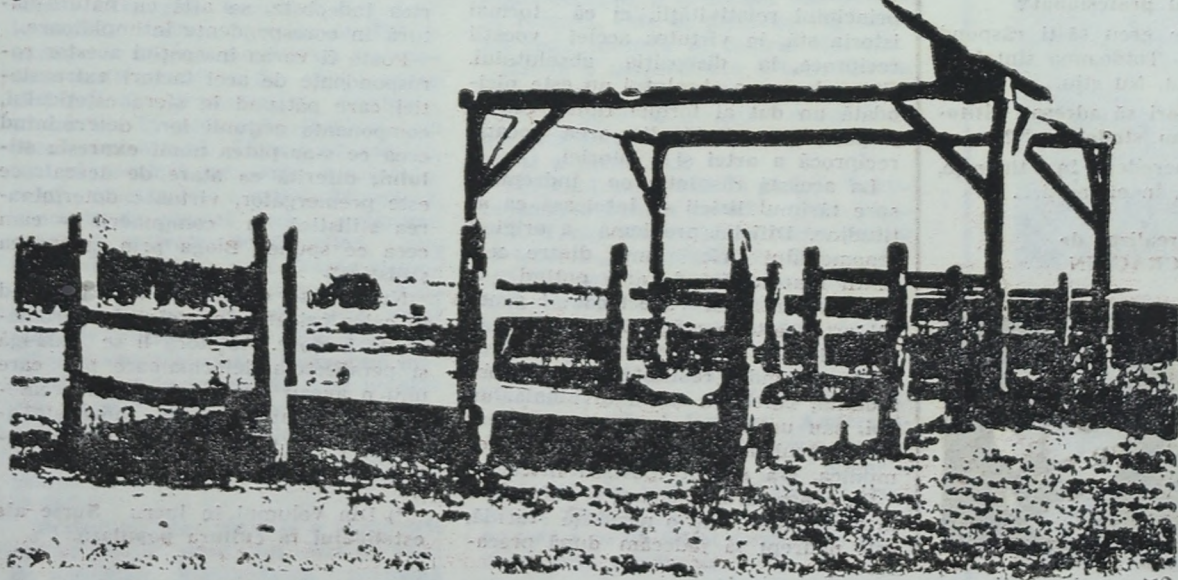
Alerg după tine să știu cum te cheamă
te-am visat printre flămuri
și-atîrni printre zdrențe
merg în întîmpinarea ta
se luptă gardurile cu mine
gardurile plîng. Împărțirea parcelată
și somnurile liniștite din spatele lor
gardurile spitalelor de buni și nebuni
gardurile domeniilor cu prinți de gunoi
garduri bănățene din cărmidă înaltă și izolate

fonic

garduri de țară cu arătura nesemănată
ce se mișcă întru distrugerea împărățiilor de

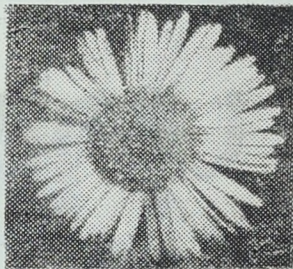
garduri

gardurile vii

CONCURS NAȚIONAL „CÎNTAREA ROMÂNIEI” EDIȚIA A II-a, ETAPA UNIVERSITARĂ TIMIȘOARA, 6-16 APRILIE 1978

DE CE ȚI-E TEAMĂ MIREASO

De ce ți-e teamă, mireasă
și-ntorci mereu privirea către casă,
va trebui să uiți tremurînd ;
se face noapte curînd.
Iată, mirele tău te așteaptă,
deschide-ți brațele,
lumea întreagă îți pare o șoaptă,
E liniște, doar tu te auzi plîngînd
e noapte curînd, e noapte curînd.
Ți-e teamă maică mireasă de tine
Și nu mai știi de hoțul tău mai vine.

REGĂSIREA DIN ZIDURI

Adu calul, Manole nebun,
mireasa ta se va mișca
și zidul fără de stăpîn
spre miază-noapte va pleca.

Încuie-ți în taină cămara
și dezidește-ți copii nenăscuți
privește-i îndelung, e seara
în care blestemați n-au fost văzuți.

Adu calul, mireasa te așteaptă
cu alaiul de păsări și flori
și fugiți ; marea poartă
se închide scîrțîind în zori.

MARIANA OPRUȚ

MENTIUNE LIRISM

Poem
fără teacă de argint
incercuit de cei îngîndurați.

MINIATURE

Dacă atîtea lucruri
minunate
nu s-ar dovedi
la a treia atingere
niște coridoare
lungi și înguste
poemele mele
nu ar fi vitralii
ale lumii
așa cum este.

★ ★ ★

A scrie
poate să însemne
a trece
din singurătate
în însingurare
în zale de poem.

MARCEL TOLCEA

PREMIUL III

MOTTO

Hei,
privești bicicleta
cum își ține respirația
în roți !

A OPTA ELEGIE DIN CARTEA CU BICICLETE

Aripa ta mereu e rănită
pasăre ce stai
în carne ruginită
și nici te dor infilatele ruguri
răcite după vinătoare
prin gloanțele șutuburi.

DIN CAUZA GRAVITAȚIEI CĂDEREA :

tui E Brumarul, sfînt din calendarul
revoluției franceze

Închide mamă fereastra
cum știe doar guvernanta Clermonda
afară bicicletele se joacă pe moarte
De-a Fronda
și din palatul de la Valetta
la radio ne vorbește
domnul Motocicleta.

Culcați sub ferestre poliștii
bicauciucați
ascultă fluierînd în șoaptă
înduioșată
cum tricicletelor
nainte de culcare
li se povestesc povești cu motoare.

ALEX. BERCEANU

PREMIUL III

TIMP

anii zboară prin virtul secundelor tinere
izvorul tremură alunecînd sub fund de ocean
timpul întinereste cu fiecare fiță intoarsă
notele se sfarmă sub bolta cerului și soarele rîde
logodnicii se încleștează cu viața susținîndu-și ideea
timpul întinereste cu fiecare zbor de flutur alb
și anii zboară prin virtul secundelor tinere
nisipul se amestecă cu oase și ceară
valurile spală noi albi și fug lipite cu ochii de lut
și tot așa pe mare ...

BUSTURI

luna mingiie cu degetele albe
busturi de piatră
respirînd obosea de muncă și noapte.

vîntu-și flutură cravata prin frunze
și-nfiripă în șoaptă un cîntec.

un mugur visează o floare
și piatra dezgheacă-se lin
revelînd tănuirea neanelor
ce șopstesc o zi înfinită.

NEȘTIIND

acolo
la capătul lumii
am pornit
într-o noapte clară
cu mustăți de brumă la ochi

descuț,
simțînd pămîntul rece

vîntul s-a oprit
m-am întors și cresc cu spatele
spre capătul lumii
neștiind care-i sensul invers.

MIRII NEVĂZUȚI

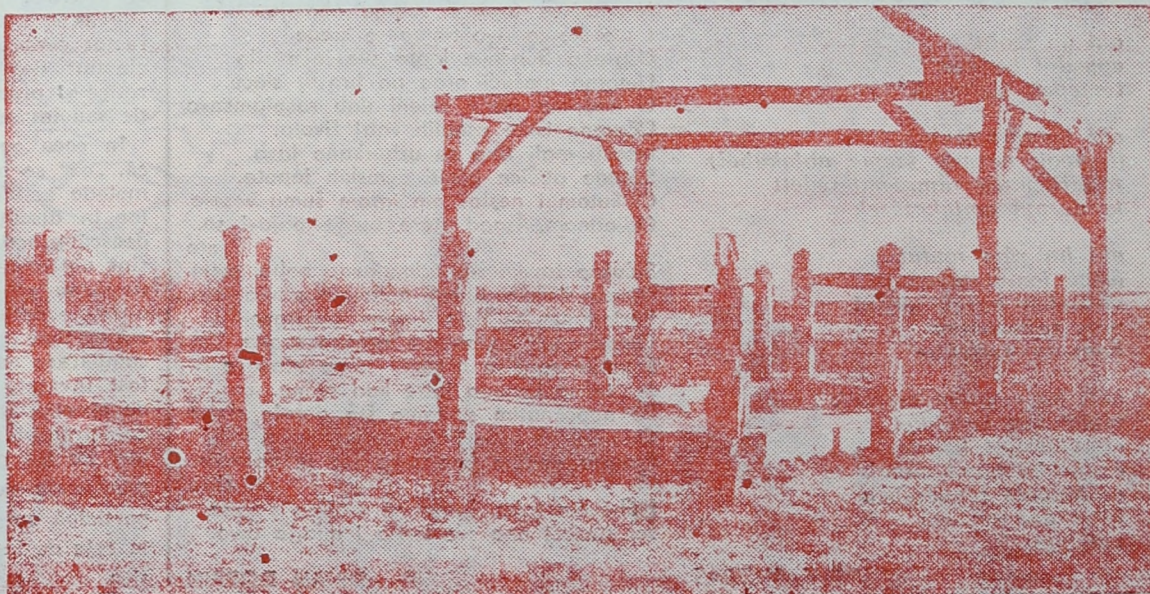
Se strîng drumurile lungi în noi
ca niște melci în cochilii străine
sortiți să își poarte
urmele lor - frumoase încrustații,
poate de nuntă, poate de moarte,
mirii din noi așteaptă orații.
Și-n bocet din păsări adormite
cu-aripele grele de înălțime
să-mi fure durerea
cînd vrei să te-ntrupezi în mine.

Se strîng drumurile lungi
asemeni brînelor peregrinilor ce ne-au învățat
să punem pe ochi mușchi verde și curat
părînd veghetorii voit nepăsători
la facerea luminii - doar uneori
ulciorul spart să cerem să fie umplut
din el să facem iar miri de nevăzut.

S-A 'NTORS ULISE

S-a-ntors Ulise călare pe calul de lemn
să-și măsoare absența cu arcul -
crescuseră parii care strigau
ca din gură de șarpe : cap, cap, cap ...
Plăcuți la vedere meridionali,
țepoși - gîndul îmi rămăsese
la insulele acelea tăiate felii
de neamurile bete de trudă

S-a-ntors Ulise, aduce în golul din cal colivă
în care va-nchide pătura de măslini rețezăți
și păsările nopții se vor furișă în visul miresei,
doar parii strigau necontenit : cap, cap, cap ...

MEGVÁLTÓ TALALKOZÁS

Tavasztól őszig ilyen vagyok
aztán újra nem szeret senki
találkozhatunk tehát az olajfák hegyén

az időpont időtlen
folytonosságom amúgy is
minden pillanat nevű közt kütölt
akármikor jöhetsz
csak lépteidre és árnyamra vigyázz
tiszteljük legalább
közös nyugalmunkat
(a benned kezdődő és
vélem megszűnőt)

majd szölok imigyen az úr szavával:
erre indulj
vedd lépteid a mózesi homlok
sápadtsága után
— egy darabig együtt megyünk
majd én jobbra térek
s hol újra találkozunk
már tiszta lesszel minden olyantól
minek ovott biztos helye volt
és meggyőződésedben
a csontos boltozat alatt
én pedig felismerhetetlenül
elváltozom
olyannyira hogy
friss tisztasággal magadra ismeresz
tekintetemben
s e döbbenetben a vélem megszűnő
nyugalom
a te nyugtalanságod
tavasztól őszig
olajfák hegyi találkozások
előestéin

VÁLTOZÁSOK

Meghallgattunk —
itt hát az ideje
ezért és ilyenképpen
hogy csöndünk a siker
nyugalma legyen
s néma kérdésekkel válaszoljunk
a bizonytalanság lehetőségeire

tavaly még erről jöttünk
ma ez az út
már elfele vezet
és azóta biztos
ott is minden szokatlan
nincsenek útszéli kutak
és vannak úttalan emberek

tavaly

de azóta meghallgattunk
és öregbedett az idő is
azóta minden útnak hallgat
és minden mozdulatunk
szóra bírja Wittgenstein
csöndjét.

SALAT LEVENTE

VALLOMÁSAIM

aki ha megjelenik
arcokba feszült mozdulatok
szétkoppannak

aki ha elmerül
kékbe zúzott tájba
szavak szégyelk
gondolatok visszavonhatatlanságát

aki ha szólít
egyedül vannak
tömegek kiáltások

aki ha rám tekint
(hangok néznek szemé ablakából)
felserkennék rámszenderedett
kérdésnyi emlékezések

aki ha rám mutat
összé lombtalanodott
meztelen karok között
nem rejtőzhetek
hanyagló testekbe

akit ha érinteni mernék
világtalan kezekkel
elmulasztott képek
árnyékká bomlanának
és lángoló tenyerében
kihajtanának égő
vallomásaim

VISKY ANDRÁS

ISKRE MLADOSTI

Malene iskre u moru varnica,
Sičušni izvor ogromnih bujica,
Nepotpun odgovor na mnoga pitanja
Behu početak stvaralačkog lutanja.

Mašta prebira idejama brižno
I otkriva skrivene tajne muza.
Tražim, mislima, još nedostižno
Al' nemoćna, niz obraz, kliznu suza.

Lutah tako neprobojnom tamom
Misao nemoći ne daje mi mira.
Prebacivah to, neprestano, sebi samom
Jer, u srcu duboko, ta misao dira.

Vreme teče k'o voda rekam što juri
Ostavljajući za sobom obale i stene.
Vreme teče, meni se u neznano žuri
Da pronađem cveće što u mraku vene.

Tad u meni buknuše iskre mladosti
Razbiše tminu što mi maštu sputa.
Pri njihovom plamu vidoh sjaj budučnosti
I krenuh u beskraj stvaralačkog puta.

ŠUMA

Po nepoznatim stazama što drveće skriva
Odmara se lišće krhko što ujesen umire.
Prolaze godine kao reka što se ka moru
sliva

Njihovom toku, šuma ne mož'da s'opire
Al' stareći, ona sve lepša i mlađa biva.
Kad zima i mraz vlast nad zemljom šire
Suve grane pokriva blistavo belo cveće,
I staze se bele od sitnih zvezdica.
Tad ništa se živo kroz šumu ne kreće
Jer sipi iz oblaka hladna vejavica.
Jedino umorna vrana na hrastu sleće.
Graktanje joj stravično odjekuje u tišini.
U grmu zec se trže i poče da beži
Ali ga ulovi vuk što vreba u blizini.
Bio je gladan. A sad zadovoljno reži.
Prolaze dani, Sunce sve jače grije
Veselo žubori potok, šuma se budi.
Iz oblaka kiša hladne suze lije
Žedna ih zemlja prima na suve grudi.
U brišućem letu lasta muve lovi,
Kao kamen pada, sa visine, ševa.
Po jezeru bučno jato patka plovi,
Na zelenoj grani slavuj pesmu peva.
Sve odiše na svežinu proleća:
I leptir što nemirno po vazduhu leti
Tražeći pogledom žutu krunu cveća,
I cvrčak što se, veselo pevajući, sveti
Prohujaloz zimi, jer je se dobro seća.
Samo je vreme isto: život napred što juri.

Nezadrživa toplota zemlju obavija
I sve što je živo tromo se kreće
Užarena Sunčeva lopta sve jače sija
Umorno mašuci orao na hrastu sleće.
U nedrima šume zeleni dah rasplamsava
Učarene iskre usnulih vatri života.
Insekti mali živa su uzbukana lava.
Šarene ptičice biseri šumskih lepota.
Cvrkutom i nestašnom igrom šumu vesele.
Ođjednom, ispod stare bukve pojavi se,
eto

Sičušne travke što odnedavno behu uvele.
Drveće lišćem, tužno, oplakuje prošlo leto.
Poslednjim se listom vetar poigrava
Ostavljajući za sobom prazne grane.
Jesenjih se kiša hladnih šuma užasava
Jer tužno izgleda jutro kad svane.
Po nepoznatim stazama što drveće skriva
Odmara se lišće koje ujesen umire.
Prolaze godine kao reka što se ka moru
sliva

Njihovom toku, šuma ne mož'da s'opire
Jer stareći ona sve lepša i mlađa biva.

DEJAN DOBRIN

LA ORDINEA ZILEI, ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ

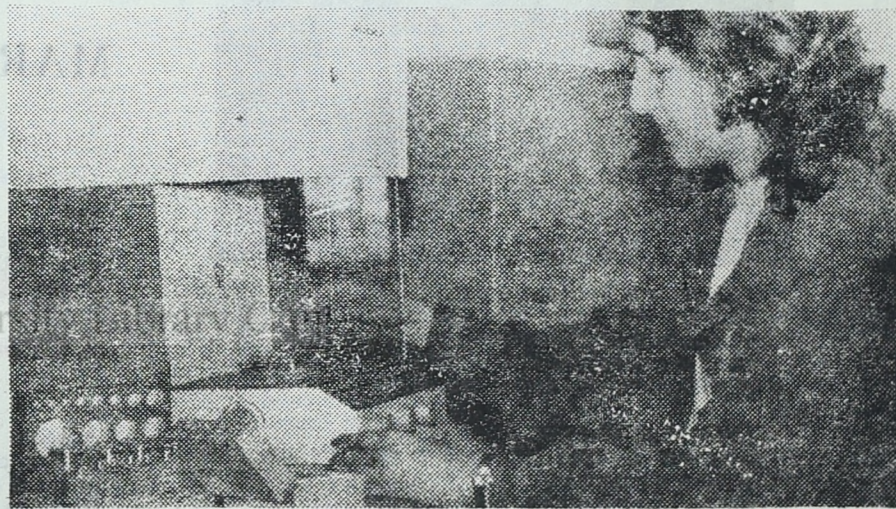
Poate puțini știu că, în urmă cu 4 ani, acest liceu inseria pentru prima dată elevi în anul I, fiind pînă atunci „Grupul școlar de construcții”. Și iată că astăzi această școală, avînd la cîrma sa, de mai bine de zece ani pe ing. Aurel Berinde (ale cărui merite sînt demult recunoscute), este pe punctul de a da prima promoție de liceeni.

Colectivul de profesori, a făcut ca în acești ani, liceul sus-numit să devină unul din cele mai moderne, fiind cunoscut chiar dincolo de hotarele municipiului sau ale județului.

Așadar, nu întimplător am poposit aici, cu gîndul să provoc la o discuție pe cîțiva profesori de specialitate, asupra modului în care sînt pregătiti pentru facultate — teoretic și practic

— Ce considerați că lipsește orientării profesionale a elevilor?

Ing. Elena Beresanțiu: — Pentru o mai clară orientare școlară și profesională, trebuie să crească, paralel cu munca diriginților desfășurată în cadrul școlii și aportul familiei, precum și extinderea unor activități în afara școlii. Este necesară cunoașterea directă a realităților și posibilităților de realizare profesională și socială. Antrenarea și implicarea familiilor în procesul orientării profesionale, are o importanță deosebită, avînd în vedere optica greșită a unor părinți față de încadrarea pe un șantier, și în special a fetelor. Ar fi binevenite și unele întîlniri, ale elevilor, cu muncitori (muncitoare) de înaltă calificare, tehnicieni și ingineri din acest domeniu, precum și excursii sau vizite la unele șantiere sau obiective

— elevii din ultimul an. Am realizat acest lucru, cu sprijinul profesoarei Iosana Pleavă (director adjunct), acolo unde am fost plăcut impresionat de tot ce am văzut și am întîlnit.

Au participat la discuție: prof. ing. Lidia Bocicu, prof. ing. Elena Beresanțiu, prof. ing. Georgeta Papuc (director adjunct) și prof. ing. Alfred Maszner.

— Ce ne puteți spune, despre modul în care pregătește, „Liceul industrial nr. 8” — teoretic și practic — viitorii săi absolvenți?

Ing. Lidia Bocicu: — Deoarece sîntem un liceu industrial — cu profil de construcții — ponderea în pregătirea elevilor din ultimul an, o are latura practică, adică cea de specialitate, lucru ce se realizează conform programei pentru anul IV de studii care satisface pe deplin pregătirea unui elev pentru viață și societate. S-a acordat o atenție deosebită lucrării practice (proiectul), care reprezintă sinteza cunoștințelor. Lucrările au caracter concret și complex, permițînd elevilor dobîndirea de cunoștințe teoretice și practice, necesare în producție sau învățămîntul superior.

În ceea ce privește latura teoretică, „ea” se bazează pe folosirea unor metode active, de angrenare a elevilor în discuții, de a-i face să gîndească practic, să găsească soluții. Ei sînt antrenați în formarea capacității de autoinstruire, sînt informați cu ultimele noutăți în ceea ce privește materialele și tehnologiile folosite, prin comparare cu cele tradiționale. Au fost învățați să folosească literatura de specialitate, fapt ce a dus la îmbogățirea și consolidarea cunoștințelor. Pe tot parcursul anului, au fost planificate consultații, la care elevii participă cu mult interes, în special la cele de întocmire a lucrării practice.

de interes național, la diferite expoziții și institute de cercetări, precum și schimburi de experiență cu școli similare, cu mai multe profile, din țară.

— Credeți că nivelul de cunoștințe, al acestor elevi, corespunde pretențiilor impuse de examenul din vară?

Ing. Georgeta Papuc (director adj.): — Dificil de apreciat fără nivel de referință, avînd în vedere că este prima promoție de absolvenți, iar în acest an elevii termină cu patru ani liceul și deci se produce o comasare a materiei din ultimii doi ani. Participarea, în acest an, la examenul de admitere, a două promoții de absolvenți face să crească numărul de candidați pe un loc ca de altfel și elementul emoțiv. În asemenea situație, nu ne putem permite, să dăm un răspuns categoric, dar trebuie să mărturisim că avem încredere în capacitatea și maturitatea în gîndire a absolvenților noștri și sperăm că o mare parte din ei vor reuși să treacă cu succes examenul ce le stau în față.

— Ce s-ar mai putea face în acest sens?

Ing. Alfred Maszner: — Să se permanetizeze introducerea, în desfășurarea lecțiilor, a metodelor active, colaborator al profesorului, dîndu-i-se astfel posibilitatea să-și manifeste capacitatea și aptitudinile plene.

Din răspunsurile primite rezultă că: școala acordă o mare atenție primilor săi candidați la examenul de admitere în învățămîntul superior, materiile fiind predate cu minuțiozitate, depunîndu-se mult efort în stimularea elevilor, atît în orele de curs cît și în orele de consultații. Rămînd însă ca și elevii să depună mai mult efort în aprofundarea materiilor prin studiu individual, credem că rezultatele vor fi dintre cele mai bune.

VAL. E. STROESCU
Fotografie de C-TIN DUMA

cronică de carte

„SĂ FIM NAȚIONALI CU FAȚA SPRE UNIVERSALITATE!“

EUGEN SIMION: Timpul trăirii, timpul mărturisirii...

Jurnal parizian

(Ed. Cartea Românească, București, 1977)

Jurnalul nu e, propriu-zis un jurnal, ci o operă cu o structură premeditată, pe baza unui eventual jurnal..., căci capitolele și subcapitolele se succed într-o ordine logică, meticolos chibzuită, realizând simetrii și opoziții, reluări... tactice, continuități cu valoare de accentuare sau „ruperi” cu funcție de sentință, de constringere a cititorului la cugetare.

Eugen Simion nu se extaziază și nu se manifestă ca un călător comun, oriental din nu știu care epocă, snob venit la Paris cu idei preconcepționate. El confruntă ceea ce știe din sursele de informație cu ceea ce vede, aude, receptează, nemijlocit. Participă direct la multiple acțiuni pentru a-și confirma sau infirma el valorile și „valorile”, pentru a filtra el, cu filtrul lui, totul. Firește, sintem în alt secol, în alte decenii, în alți ani. Nu mai preluăm Apusul, ci-l judecăm, **conversăm și colaborăm** cu el în toate planurile posibile și acceptabile... reciproc.

Eugen Simion rămâne **critic** în sens total — nu numai literar, dar ceva mai liber, aici în Jurnal. Aparent mai liber, căci Jurnalul său nu e chiar jurnal, în accepțiunea cunoscută; e, credem, doar un nume pretextual, fiindcă majoritatea jurnalelor trecute au fost simple consemnări — comparative sau ne — în timp ce aici Timpul trăirii (directe) este legat printr-o lungă și solidă punte (a reflexivității, în prim plan) de **Timpul mărturisirii**, încât noțiunea de „jurnal” rămâne relativ tradițională, prin cuvântul însuși, în cazul unei lecturi superficiale.

Consemnarea nudă, necomentată, nu se află în acest jurnal. Se află însă o Franță culturală, politică, istorică, religioasă, comună. Se află un Paris universitar actual, un Paris al artelor, al muncii și al mizeriei, al luxului și-al convulsiilor de toate soiurile; străzile cu tot ce se poate percepe pe ele, la toate orele.

Cartea nu e atât un jurnal, cât un mod de a-și divulga părerile despre o lume, despre personalități (din cîte domenii!) din literatură, pictură, cinematografie, filozofie, politică ș.a., numărul acestora fiind impresionant. Credem, de aceea, că avem de-a face mai degrabă cu o suită de eseuri și de panseuri ale unui sud-est european (român) posesor al unor vaste lecturi și studii, pe care le confruntă acum, critic, cu realitatea. Observă, meditează, acceptă sau respinge, admiră sau ironizează, permanent de pe poziția perfect verticală — conștientă și obiectivă — nemărturisită, dar clară, a intelectualului român din deceniul al optulea al secolului al XX-lea, încât calea străbătută de Cronos, de la Ghica și Filimon pînă la Eugen Simion pare a fi de un mileniu...

Iată de ce **Timpul trăirii, timpul mărturisirii**... ni se pare mai curînd o lucidă confruntare a spiritualității românești — încă insuficient cunoscută — cu cea occidentală — adesea supraestimată. Deschis sau discret, cultura română, spiritul românesc sînt raportate la cel european — comparații generatoare de concluzii demne și optimiste, mai puțin exprimate și mai adesea sugerate, deductibile. Frecventul elogiu al limbii române se înscrie la fel, aici.

Și-ar trebui să mai revenim, măcar o clipă, la afirmația de la p. 168: „România — mi-a spus la Belgrad cu un deceniu în urmă Ivo Andrić, laureat al Premiului Nobel — este exportatoare de genii”. Și mai departe (E.S.): „Ar fi mai bine dacă geniile ar rămîne acasă”.

Parisul e văzut, uneori, în funcție de dispoziția scriitorului (căci, aici, E.S. este un scriitor, un veritabil scriitor!). Astfel, o suită de alternanțe a unor stări depressive și luminoase îl determină să vadă Parisul în acest spirit, pentru ca, după o „ploaie putredă”, o lumină „extraordinară” să-i revele un Paris grandios: „Se simte prezența unei mari cetăți. Impresie de durabilitate și măreție, de civilizație veche crescută organic, încet și sigur. Lipsesc nota de trufie aspră pe care ne-o dau alte capitale” (p. 270). Sau: „Parisul este o realitate spirituală puternică, vie, în care trebuie să intri încet, singur ca într-o catedrală, fără ghid, fără duhovnic. Trebuie să te abandonezi curiozității și bucuriei tale” (p. 271).

Și totuși, **esențial**, Parisul, — cunoscut atât de bine românilor din cărți și filme — văzut cu ochiul liber este demitizat. Practic ROGVAIV-ul devine alb-negru.

Peste toate scăderile pe verticală în trecutul francez, chiar pînă-n cel galic și pe orizontală — în toate clasele și păturile sociale, peste toate evadările în lumea filmului și a picturii, Eugen Simion rămîne un supus incurabil al literaturii: jurnalul ne lasă această convingere a încercării, ca într-un coșmar, de a fugi de literatură, fie și temporar, dar, tot ca într-un coșmar, de a fi mereu neputincios. Și mai presus de toate, obsesia-obsesiilor și ideea cărții credem că transpare dintr-un dialog cu Mircea Eliade: care este destinul spiritualității românești? Nu întimplător Maiorescu este evocat adesea și i se reproduce de două ori celebrele cuvinte: „Să fim naționali cu fața spre universalitate”!

În ce sens? Indiscutabil, în ambele sensuri: să primim ce-i de primit și să dăm ceea ce sintem capabili a da. Cred că aceasta-i și mesajul Jurnalului.

CONSTANTIN VINTILESCU

SONG

FRANK O'HARA

LA DEPĂRTARE DE UN PAS DE EI

E timpul meu de prînz, astfel plec
să mă plimb printre taxiurile zumzăitoare
și colorate. Mai întii trotuarul
unde salahorii își hrănesc panoseala
trupurilor lor lucind de sudoare cu serviciuri
și Coca-Cola, purtînd pe cap căști
galbene. Cred că acestea îi protejează de
căderea eventualelor cărămizi. Apoi pe
bulevard unde fuste flutură peste
călcii și se înfoaie deasupra
grătarelor de canal. Soarele e cald, doar
taxiurile primenesc aerul. Urmăresc
tocmelile cu ceasuri brățară. În
rumeguș se joacă pisici.

Mai departe pe Times Square, unde firma
vălătucește fum deasupra capului meu, și ceva
mai sus cascada cade ușor. Un
negru cu o scobitoare între dinți, agitînd-o
languros, stă pe pragul unei uși.

O blondă din corul de fete tropotește: zimbește
și-și freacă gîtul. Totul
brusc începe să clacsoneze: este 12,40 dintr-o
zi de joi.

Neon în timpul zilei e
o mare plăcere, cum ar scrie Edwin Denby,
așa cum sînt în timpul zilei becurile electrice.

Mă opresc să iau o plăcintă cu brînză la Colțul
Julietei. Giulietta Masina, soția lui
Federico Fellini, e bell' actrice.

Am luat și-o ciocolată cu maiză. O doamnă care
într-o astfel de zi purta blăni de vulpe își depune pudelul
într-un taxi.

Sînt cîțiva portariceni
astăzi pe bulevard, încălzindu-l
și înfrumusețindu-l. Mai întii
a murit Bunny, apoi John Latouche,
apoi Jackson Pollock. Dar oare mai e
pămîntul atât de plin de viață pe cît era de plin de viața lor?

Și unul s-a ospătat și altul se plimbă,
mai încolo de magazinele de ciorapi fini
și afișele pentru lupte de tauri și afișele
pentru Manhattan Storage Warehouse,
pe care în curînd le vor smulge. Ai
zice că au ținut Balul Arsenalului
aici.

Un pahar cu suc de papaya
și înapoi la lucru. Sufletul mi-e în
buzunar, în poeme de Pierre Reverdy.

ALLEN GINSBERG

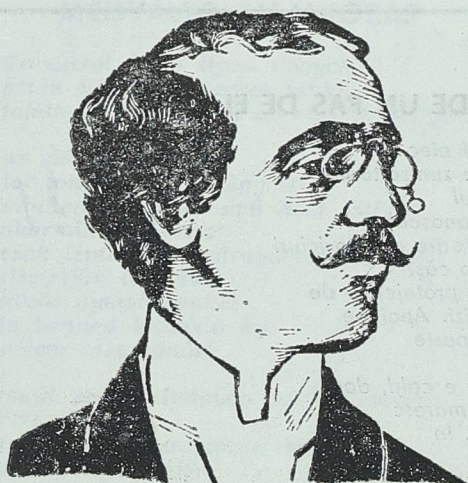
PRIMA PETRECERE LA KEN KESEY CU ÎNGERII IADULUI

O noapte răcoroasă, neagră între copacii de Seguia
mașini parcate în beznă
din spatele porții, stele spălăcite deasupra
vilcelei, un foc arzînd la o margine
a verandei și cîteva suflete obosite ghemuite în jur
purtînd jachete de piele. În imensa
casă de lemn, un candelabru galben
la 3 a.m. izbucnirea puternică a difuzoarelor
hi-fi Rolling Stones Ray Charles Beatles
Jumping Joe Jackson și douăzeci de tineri
dansînd în vibrația podelei,
o mică buruiănă în baie, fete în pantaloni stacojii
mulați pe corp, un tip mușchiulos și piele fină
asuda dansînd de ore, cutii de bere
îndoite și risipite prin curte, modelajul unui
spînzurat legîndu-se pe-o creangă deasupra pîtiului,
copii blind dormind culcați în camera cu paturi-hamac,
și 4 mașini de poliție parcate în afara portalului
vopsit, luminile roșii rotindu-se prin frunze.

Traducere — PETRU ILIEȘU

MACEDONSKI CITEODATĂ...

În perioada de sfârșit a creației sale, Macedonski cîștigă o stare de liniște interioară pe care o viață întreagă a visat să o dobîndească, încercînd să se impună în spațiul literaturii dintre cele două praguri de veac. Nu se știe dacă alt context istoric i-ar fi fost atât de prielnic ca cel care i-a fost dat. Macedonski, natură gongorică, suflet baroc, încărcat de miasme tari și virtuți pe care și le afișează în fața „contemporanilor” avea nevoie de nepăsare, de ingratitude, numai așa temperamentul său faustic se putea izbăvi în eternitate.

Poetul cîștigă evident în ultima perioadă a creației sale în șlefuirea versului, lumea pe care ne-o propun rondelurile este una extatică, contemplativă, lucrurile din jurul poetului dobîndesc virtuți estetice nebănuite, universul se ordonează, se așează în contemplativ, în nemisurare, de aici senzația evidentă de artificializare.

Seva poetică se extrage din artifexul dorit, căutat, într-o stare de tulburare interioară care izvorăște parcă din ritmurile alerte ale versurilor poemei emirului.

„Macedonski se complăce într-un univers artificial, de bijutier, în care găsește satisfacția unor compensații estetice superioare”. (I. Cheie, Macedonski).

S-ar putea vorbi în rondeluri de o artă a bijutierului, mai mult chiar de o temă a bijuteriei văzută ca un ideal ordonator estetic. Bijuteria este esențializarea artifexului, ea presupune muncă migăloasă în vestmintul ei formal, travaliu detașat, cufundat în orizontul ei miniatural.

Dacă, așa cum spunea Cl. Levi-Strauss, germenii apariției esteticului îi găsim în meșteșugul creator de model redus, atunci munca bijutierului repetă gestul originar al omului care prin meșteșugul său mimetic, reduce orizontul din jurul lui în limitele miniaturii.

Macedonski este un bijutier, un miniaturist, citeodată rondelurile nu angajează la nimic în ordinea socialului, sau se mulțumesc doar să arunce contemporanilor malițios citeva formulări filozofice cîștigate în pragul neantului, toate acestea sînt niște gesturi pe care le adresează cineva lumii cînd liniștea sa interioară nu mai poate fi tulburată.

Poetul filozofează încercînd un soi de detașare care în subconștient era menită să vindece, să alunge o stare de apăsătoare nepăsare. Tonul este profetic, gongoric, neliniștit uneori, dar de fiecare dată detașat: „Știu toate sînt o-n durare / Prin viață trecem în neștire / Dar mîngierea e-n iubire / De-ar fi restrîcștea cît de mare / Și înălțarea e-n iubire” (Rondelul meu).

În „Rondelul cupei de Murano” poetul dă o evidentă probă de talent în arta aceasta a miniaturii, a bijuteriei, cupa este simbolul convertirii.

În ritualurile creștine, cupa sau potirul poartă sufletul universal al Fiului, asigură comunicarea între divin și terestru.

Simbolul cupei coboară în miturile biblice, îngerul tulbură scîldătoarea pentru mîntuire și vindecare, Avraam varsă din conținutul cupei picături de vin întru slavă și mîntuire. Invitație la extaz și trăiri bahice cupa o admirăm în

sculpturile care redau pe veselul stăpin al banchetelor și al risului iertător de păcate.

În rondelul macedonskian cupa este învăluită într-un halou spiritual, este insufletită și sfîntă tocmai prin simbolurile pe care poetul i le acordă „Nu e de aur / e de raze / O-ntind grifonii ce-o susțin / E dătătoare de extaze / Cu ea-n onoarea ta închin”.

Aurul este simbolul bogăției, al podobei greoaie, statuare, ostentative, alăturarea pe care o operează poetul, aur / raze, apoi imaginea pe care o realizează trimite la simbolul amintit mai sus, icoana Sfîntului Potir este invitația la autodepășire de care au ascultat cîndva și cavalerii Graalului, fermecați de dorința de izbăvire, cupa este o înlesnire a comuniunii spirituale între divin (domeniul de existență al poeziei) și aspirația umană.

Raza este simbolul indicat în Erminii pentru redarea spiritualității, a sfînteniei. Sfîntii părinți sînt învăluți într-un nimb de raze de lumină, simbolul pe care ni-l oferă Macedonski este legat de sfîntenie, aceasta înțelegă-se ca o stare de har spiritual, și poate că poezia este cupa care ne transportă spre divin, spre extrafenomenalul pur.

Poetul este actantul unui ritual magic, în conformitate de altfel cu toate ritualurile sale binecunoscute, libațiunea această gravă, demnă, pe care el o desenează în strofă pare ruptă din ritualurile inițiatice ale unei Rome decadente.

Întreaga poezie respiră un aer de baroc elegant, încrustat în ritmul neostentativ, ușor, al versificației.

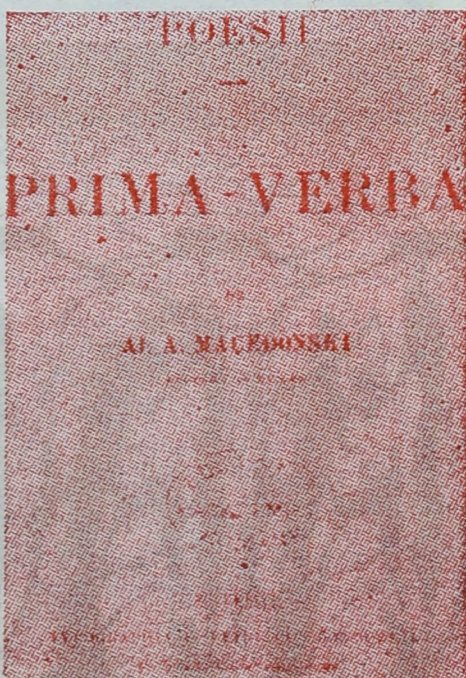
Dacă cupa este elementul de transport înspre divin, dacă comunicarea pe care ea o asigură este extatică, orfică, și, dacă poetul se oferă ca actant, vrăjitor, șaman sau orice altceva, atunci poezia, înțelegă-se ca un Potir Sfînt, este un ritual inițiativ în starea de contemplație, edenică, egală, ultimă.

Poetul tinde să se despovăreze de cuvînt, de balastul său formal și încearcă o poezie stare de spirit, poezie cu virtuțile drogului „E artă pură, fără fraze / E sufletescu-avînt deplin / Nu e de aur / e de raze”.

Imaginea este plotiniană, totul este străveziu și încheiat, împăcat cu sine sau cum spune filozoful alexandrin „Fiecare are totul în el și vede totul în fiecare altul, totul este peste tot” (Plotin, Enneade).

Starea aceasta de contemplație edenică este menită să asigure vindecarea rănii poetului, să nu uităm că în epocă el a fost înconjurat de nepăsare, înfiorătoare caznă pentru cel care a dat mîna cu lumea nebună și pură a frumuseților inteligibile. Poetul se vrea vindecat, liniștit, superior prin așezare în extrafenomenal, dorința sa secretă de izbăvire urmînd parcă zicerea lui Plotin „Nu este acolo, în contemplație, nici oboseală, nici săturare care ar cere odihnă. De altfel viața nu este o oboseală pentru nimeni cînd ea este o viață pură, de ce s-ar chinul cel care trăiește cea mai bună dintre vieți”. (Plotin, Enneade).

DANIEL VIGHI

Hamlet sau despre suferința cunoașterii

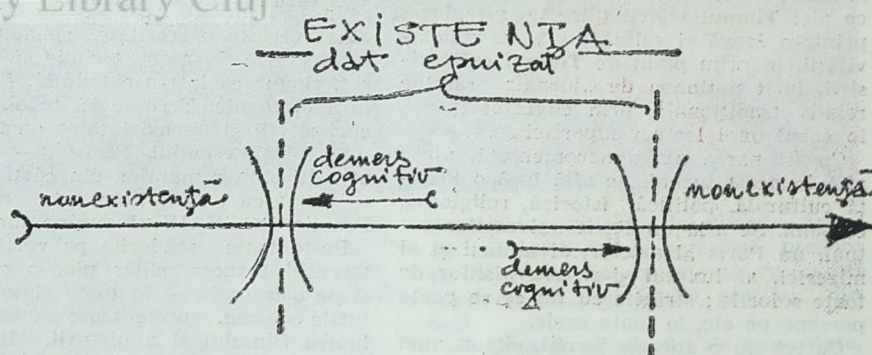
Hamlet este un tînar care suferă în numele Umanității, pe umerii săi oamenii au așezat tot ceea ce-i stînjea în viață, prin Hamlet, Umanitatea încearcă o evadare, sau măcar o evitare a zbuciumului existențial. Personajul lui Shakespeare preia drama omului și-o încrustează în meditație, pentru ca veacurile să simtă mereu blestemul care coboară din gestul E-vei, și mai ales să-și chinuie existența în întrebări cu gust de cenușă.

Personajul shakespeareian afirmă, prin mult citată meditație „a fi sau a nu fi” ceea ce Husserl numește epoché, adică o delimitare prin punerea în paranteză, analog schemei de mai jos.

Identificăm în Hamlet tendința sa de cunoaștere în afara parantezei și dorința de reaxiologizare a onticului printr-o cunoaștere într-o presupusă ordine axiologică situată dincolo de paranteză.

Hamlet așează în epoché perimetrul existențial dar nu-l poate depăși, de aici izvorul suferinței cunoașterii. De-

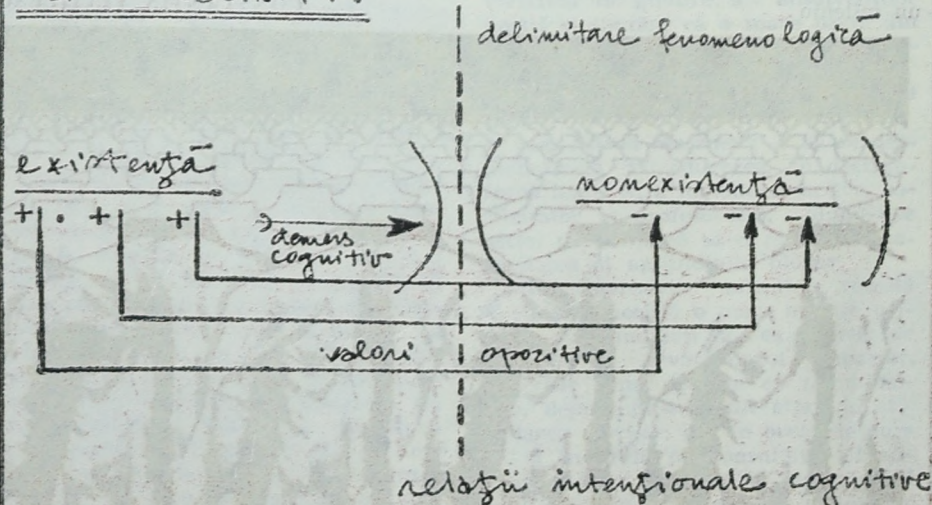
PLAN TEMPORAL

limitările pe care le stabilește Hamlet nu-și au consistența decît în afirmare, singura valoare care se legitimează în relație intențională cu ordinea ontică.

Dacă pentru Brentano la început, apoi Husserl, fenomenul este o intenție a conștiinței, atunci Hamlet execută o cunoaștere care este conformă cu metodică fenomenologică. Din care lipsește însă noema, rezultatul sintetic care apare în cunoaștere din noema, materialul oferit cunoașterii, existent în stratul morfematic al acesteia.

PLAN COGNITIV

A fi, ca moment al integrării în ordinea ontologică și a nu fi, ca ruptură, sau dezordine (negare a ordinii cognitive) sînt punere în epoché, în paranteză, a vieții.

Demersul cognitiv al lui Hamlet tin-

tește însă, conform fenomenologiei, spre delimitarea nonexistenței. În plan temporal însă, delimitarea este deschisă spre infinit și într-o parte și în alta, existența fiind determinată temporal, iar nonexistența nu.

În plan cognitiv însă, procesul epoché se realizează printr-o tăietură între existență / nonexistență, apoi printr-o serie de relații axiologice care delimitează domeniile: ordine / dezordine, rațional / absurd, iubire / non-iubire, consistentă / inconsistentă, etc.

Hamlet afirmă deci o metodologie fenomenologică a cunoașterii și tinde spre împlinirea unui proces de reducere eidetică (atingere a eidoului, a lucrului în sine, a incognoscibilului kantian), la care supune niște deziderate care-și au sensul noemic doar în simpla afirmare.

În urma acestui proces se instituie în nonexistență o structură axiologică, datorită existenței unor relații intenționale ale conștiinței și care realizează

ză un fel de ordine răsturnată, față de cea existentă în ontic. Ca urmare a acestui proces fiecare valoare situată în existență își are reversul necesar în nonexistență, ordinea aceasta se stabilește în urma unor relații axiologice opozitive între o paranteză și alta.

Privită astfel, suferința cunoașterii izvorăște la Hamlet, din neputința situării fluxului său cogitațional în noema, din impotmolirea raționalului în stratul morfematic (noema) al sistemului astfel stabilit.

Hamlet vede deci în moarte o ordi-

ne răsturnată a valorilor vieții, neregăsim în aceasta Rațiunea ultimă, nu-și mai găsește un suport, conform tezei hegeliene de mai șirzu, care vede în moarte, valoarea fundamentală acordată vieții.

DANIEL VIGHI

Lecția trăirii *)

„După lecturarea cărții, care expune numeroase lucruri fește din comun, se naște întrebarea firească dacă cele narate sînt rodul unor fecunde imaginații ori au la bază fapte și persoane reale. Putem asigura cititorii că, în cazul de față, raportul dintre adevărul istoric și ficțiune este hotărît în favoarea primului termen. O parte a faptelor au fost de acum prezentate în linii mari în cadrul lucrărilor de specialitate, iar altele descrise în manuscrise depuse în arhive. În roman ele apar mult mai detaliate, bazîndu-se pe documente studiate, pe fapte trăite, pe capacitatea de a evoca cu vigoare episoade dramatice ale unei lupte pline de greutate și de primejdii.

Toate corespund adevărului istoric.

Am transcris întocmai aceste rînduri, care reprezintă, de fapt, o postfață a romanului **Noroi și stele** semnată de doctorul în istorie William Marin, pentru a transa net, în favoarea substanțialității documentare și a autenticității istorice, un eventual discurs teoretic ce s-ar putea isca pe marginea acestei recente apariții editoriale.

Deopotrivă însă, nu putem discuta romane de factura celui de față, fără a

roarea prin care, în iarna dintre anii 44-45, muribundul colos al celui de-al treilea Reich încerca să-și prelungească ultimele clipe. Titlul volumului nu este așadar o redare a „sintagmei-șlagăr”, lansată vis-a-vis de acel „Pe pămînt avem de toate”, pare-mi-se, în cenacliul „Flacăra”, ei rezultatul unei combustii artistice, al unui act repetabil.

Elucidarea, căci de-a lungul întregului roman sînt implicați într-un proces de interpretare și elucidare al unui nou decupaj de evenimente din războiul antifascist, o putem afla în personajul central, comunistul Anton Orban, al cărui destin poate reda, în ultimă instanță, un întreg climat politic și spiritual: „Mă tîram prin acei noroi, tocmai pentru a împiedica impunerea forței, pentru a evita impunerea forței, pentru a preveni răul ce urma să se declanșeze și, nu o dată m-am gîndit la misiunile ce le aveam fiecare.

Sînd diametral opuse, iar distanța care ne desparte este mai lungă decît drumul pînă la stele. Detest noroiul adevărat de cînd mă știu și o fi o ciudățenie a mea, sau un reflex de apărare? Imi producea adevărată silă cînd îl simțeam cum pătrunde prin pantofi, fiindcă, nu mi-e rușine să recunosc, am avut parte adesea de încălțăminte ruptă în viața mea.”

Așa cum spuneam, **Noroi și stele** ne oferă un nou decupaj de evenimente, inedite în epica de pînă acum. Este vorba de un nou spațiu și de un alt timp desprins din documente militare, studii istorice și memoriile generalului M. Schnellbach. Foarte mai puțin spectaculoase și la o scară mai redusă, ostilitățile se derulează în orașele și comunele Banatului. Într-o înclăștare tăcută, în spatele frontului, în Banatul eliberat, se desfășoară o luptă tenace între forțele frontului patriotic de eliberare, în fruntea căruia activă comunistii și comandourile diversioniste germane. În primele luni ale anului 1945, acțiunilor teroriste și de sabotaj li se opune voința fermă a poporului. Dincolo de a reprezenta doar forțele patriotice, caracterele zugrăvite, prin ele însele sînt simbolul unei epoci recente; Orban sau Constantinescu studentul, sau Lehmann reprezentînd o dialectică complexă. Victoria lor, tradusă în roman prin capturarea întregii rețele naziste, dar, mai ales evoluțiile lor intime, dincolo de a propune criterii axiologice, stabilesc argumentul cert al revoluției populare declanșate în August 1944.

Coloneul Ertler, maiorul Propst, Burgmann notarul, adică „ultimii șefi” nazisti, au purtat tot timpul, sub aspectul evoluției lor tipologice, însemnele înfrîngerii, ale alienării și degenerării.

(B) Polaritatea romanului se justifică astfel; sub aspect constructiv, el susține viziunea antagonică a forțelor epice.

Poate insuficient nuanțată, această viziune, declanșează epical istoric axat pe tema luptei de eliberare. Asemenea unui magister ludi o forță nevăzută dirijează mutările de piese pe cîmpul ostilităților, infiltrarea în rîndul taberelor adverse, dezorganizarea ei, captura „regei” și, evident matul. Apropiat, foarte apropiat de factura romanului de spionaj (să nu uităm aici romanele **Variantă Palmier**, **Acțiunea banană**, **Procurorul face recurs**, ca „antecedente” ale lui Ioan Iancu), **Noroi și stele** urmărește istoria la modul extensiv, prin cumulara evenimentelor și a detaliilor într-un comentariu patetic.

Acțiunea liniară, plasma evenimentelor derulată cursiv, fără a avea veleitățile adjectivului retoric, fără a cultiva monumentalul sînt grăitoare prin ele însele. Asistăm parcă la un **film-document**; presupunînd aici filmul ca o artă care „împușcă cu douăzeci și patru de imagini pe secundă”.

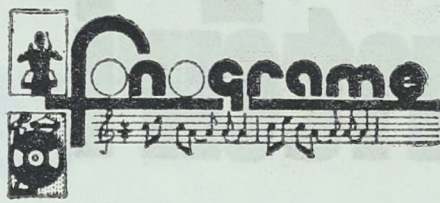
Lecția lui Lukács, joncțiunea documentului cu esteticul, rămîne, desigur, un deziderat. Ioan Iancu și Martin Schnellbach au scris o carte bună, întrutotul veridică, tot timpul sub semnul autenticității istorice. Și, de aici, viabilă. **Relația narator-naratar** este satisfăcută. Receptarea romanului este completă, de aceea și cititorul se arată generos în judecata lui de valoare.

Ioan Iancu și Martin Schnellbach oferă publicului un „tîmp al trăirii”. Pentru ei și pentru părinții noștri este certă plăcerea de a rememora și a re-cunoaște date și locuri, ori nume poate numai de ei știute.

Mai mult, nouă, celor care reprezentăm generația acestei reviste, ni se oferă, fără a uza de retorice ori de precepte didactice inutile, o vîrstă și o lecție a trăirii.

VALENTIN LAURENȚIU VIȘAN

*) Ioan Iancu, Martin Schnellbach — **NOROI ȘI STELE** — Editura Facla, 1978

SCRISOARE DESCHISĂ

3 octombrie 1977 - 10 aprilie 1978 este perioada în care la Facultatea de electrotehnica a activat Clubul de jazz GRAMOFON.

O privire lucidă înapoi ar fi utilă pentru a vedea în ce măsură un club studențesc poate realiza condiția tradițională a unui club de jazz.

Ne-am străduit de la bun început să risipim concepția cețoasă care, confundînd jazzul cu muzica ușoară, nu face decît să dezavantajeze valoarea, din drept de existență estetică hibridilor stilistici, cu calități exclusiv comerciale. Au fost prezentate în cele peste 20 de audiții, aproximativ 50 de discuri precum și înregistrări de la marile festivaluri, conturîndu-se două cicluri mari: „Istoria jazzului” și „Personalități ale jazzului”, fără a se ocoti jazzul autohton. Am observat cu regret interesul redus față de valorile clasice și moderne, un adevărat monopol al preferințelor fiind deținut de jazz-rock, indiferent de realizarea artistică, uneori modestă, a înregistrărilor de acest gen. Degradarea „progresivă” a interesului membrilor clubului, justificată și de eșecul încercărilor noastre de a organiza concerte și proiecții de filme, o punem și în seama refuzului nostru conștient de a asimila lecția de fiziologie umană în care discomanii excelează, sau de a ne subjuga gusturile unui idolom mentis contagios (muzica progresivă, experimentală etc.).

Ne rămîn intacte iluziile că de la toamnă Timișoara va avea un Jazz-Club puțernic (eventual studențesc), comparabil cu cluburile de tradiție din țară.

NICOLAE MANDEA
IOAN POP

NOTĂ: Aceste rînduri își au un corespondent simetric în „Lanterna” nr. 1, revista de perete a Facultății de electrotehnica, prilejul era atunci înființarea Clubului de jazz.

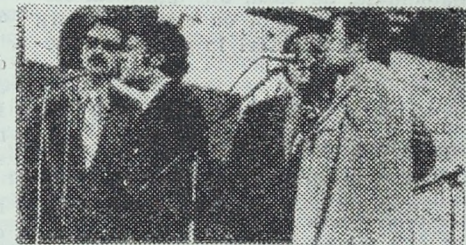
NOTA REDACȚIEI: Pentru că iluziile iubitorilor de jazz privind funcționarea unui club puțernic sînt devinînd realitate, sugerăm ca acesta să funcționeze la Clubul Universității - sală spațioasă, cu acustică bună, scenă, pian, totodată un loc cu poziție strategică mult mai avantajoasă (parter, punct de trecere, afișier imens, bățator la ochi etc.), dar și datorită emulației artistice și spiritului creativ specific Universității. Deci, pentru la toamnă?!

Așa cum am promis în urmă cu două numere, ne vom ocupa de formațiile sibiene Radu Ghizășan și Vocal Jazz Quartet, aceasta din urmă laureată pe țară la ediția întâi a Festivalului „Cîntarea României”, fiind printre puținele - dacă nu singurul quartet masculin de jazz din Europa.

Unul din motivele acestei alegeri îl constituie progresul continuu pe care îl marchează în ultimul timp aceste formații, progres evident atît în ce privește nouțate și bogăția părții componistice și improvizației, dar mai ales în ce privește execuția, sonoritatea de grup, deoțarea scenică. Dacă de cele afirmate pînă acum, ne-a convins din plin la ultimul festival sibiian prima formație, cealaltă, Vocal Jazz Quartet o făcuse cu prilejul edițiilor anterioare și în mod deosebit prin intermediul celor cîteva apariții TV din acest an. Un alt pretext al acestor rînduri este datorat comuniunii existente între cele două grupuri, atît pe scena festivalului sau în alte apariții publice, dar și pe discul LP înregistrat împreună, disc ce îl vom prezenta în continuare. Se va intitula „Formații sibiene de jazz” sau poate „Peisaj jazzistic sibiian” și va constitui - la data apariției, apreciată spre sfîrșitul anului - al 14-lea disc din seria jazz la Electrecord. El conține pe prima față piesele grupului Radu Ghizășan: „Muguri sub zăpadă” (A. Colompar), „Conexiuni bop” (R. Ghizășan), „Nunta” (A. Colom-

par), „Lăutărească” (R. Ghizășan), „Bă-tuta” (A. Colompar); iar pe cealaltă, 7 la număr cele interpretate de Vocal Jazz Quartet acompaniat de formația condusă de Radu Ghizășan: „Izvoare” (N. Ionescu), „Ursitoare-rele” (M. Dumitru), „Palindrom” (M. Dumitru), „Cercuri” (F. Lungu), „Horă” (temă de M. Popp), „Evocînd blues-ul” (N. Ionescu) și „Tulnice” (M. Dumitru). Iată și componența celor două formații: Sextetul Radu Ghizășan (în foto și Andrei Colompar (o), Titi Stoica (g.b.), Radu Ghizășan (sax tenor și alto) și Matei Tureanu (ds), Sepp Gartz (tp), Lucian Fabro (pc), iar

Vocal Jazz Quartet (în ordinea din foto): Marius Dumitru, George David, Nicolae Ionescu și Kurt Handel.

Tot cîteva noutăți sibiene: în cadrul A.T.M.-ului (Asociația oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale din R.S.R.) s-a deschis o secție de jazz (o minifederație, dacă dorim) cu sediul la Sibiu, avîndu-i conducători de Nicolae Ionescu (președinte) și Emil Stratulat (secretar). Acum, existînd un for tutelat al jazzului național, credem că se pot iniția cîteva itinerarii jazzistice vizînd cluburile din țară în care formațiile noastre sînt susținute concerte. Oricum, grupurile sibiene au promis o revenire la Timișoara. Așteptăm.

În zilele de 26, 27 și 28 mai-a.c. se va desfășura la Sibiu un festival român-american de jazz, la care vor participa trei big band-uri universitare americane și trei combo-uri românești: Radu Ghizășan cu Vocal Jazz Sibiu, Gramofon și Marius Popp. Se vor desfășura în paralel simpozionuri privind jazzul românesc și american, arta improvizăției în jazz, etc. Din partea română vor conferenția Florian Lungu, Iosif Viehman și Nicolae Ionescu.

Cvintetul de suflători ARMONIA, împreună cu Johnny Răducanu (b) și Florin Diaconescu (ds) - sub genericul „De la baroc la jazz”, au susținut o serie de concerte de-a lungul Spaniei. Turneul care a durat o lună și jumătate s-a bucurat de mult succes în rîndurile publicului, dar mai ales ale presei spaniole, care a elogiat în coloanele ei măiestria muzicienilor români, remarcînd originalitatea unor lucrări de jazz precum „Corida”, „Expresie și ritm”, „Jocul țambalelor”, „Rapsodia carpatină”.

O altă promisiune făcută în urmă cu două numere, este legată de multipla participare la festivalul românesc de jazz a lui Florian Lungu. Ultima ediție a adăugat personalității acestui mare sufletist, ipostaze mai puțin cunoscute, ca cea de prezentator al festivalului, competent comentator și critic în „Tribuna Sibiului” și apoi Radio, compozitor și interpret (vezi în clișeu la orgă) impresar sau organizator, a fost pretutindeni

unde era necesar; adus chiar din hotel dimineața la repetiții sau întîlniri cu publicul (ca cea cu Richard Oschanitzky). Dar înainte de toate, același mărunt simpatie, modest și prietenos - întotdeauna o prezență plăcută.

IOAN BĂCALETE
Foto: FRED NUSS

P.S. Mirecuri, 24 mai, la ora 20,30 la Casa de cultură a studenților, formația UNIVERS va prezenta în premieră poemul pop „Zgomotele orașului”. Muzica este scrisă de ghitaristul formației Kajtár Árpád, iar textele aparțin lui Ștefan Dandu.

confruntări

DEBUT

Implicații literare ale duratei bergsoniene

Abordarea critică a unui sistem filozofic atât de complex așa cum se prezintă cel emis de francezul Henri Bergson riscă mai întotdeauna, atunci când se urmărește surprinderea esenței doar prin trasarea unor linii generale, să rămână incompletă.

Rîndurile de față nu-și propun însă o discuție de ansamblu a gândirii filozofice bergsoniene, ci doar delimitarea ideilor fundamentale, de bază, din amintitul sistem, spre a oferi apoi un câmp mai larg de posibile interpretări în domeniul literaturii.

Vom opera așadar, ca punct de plecare în discutarea subiectului propus, la definirea conceptului de materie așa cum este el gândit și interpretat de filozof, adică recunoașterea existenței obiective a acesteia (materiei), existență ce ni se oferă sub forma unui ansamblu de imagini.

De aici plecînd, demersul cognitiv nu mai apare complicat, căci dacă ar fi să schematizăm procesul luat în considerație, lucrurile s-ar prezenta cam așa: fie A elementul oferit cunoașterii, iar B, C, D subiecții implicați. Reflecția imaginii A în B, C, D, va avea însă ca rezultat percepții deosebite între ele (AB, AC, AD) chiar dacă se operează cu categorii obiective (percepția imaginii unui pom, bunăoară).

Ce se întîmplă, deci în clipa reflecției realității obiective de către conștiința individuală, astfel încît o atare imagine apare recepționată dacă nu denaturată, cel puțin nuanțat față de un al doilea subiect?

Este, credem, timpul să amintim de existența duratei interioare la nivelul conștiinței, adică prezența unui flux continuu de percepții-amintiri, aflate în interrelații temporale ce poartă amprenta trecutului (implicate în percepția prezentă) cu alte cuvinte, durata ar fi un ansamblu de imagini succesive, ce se ordonează pe măsura percepției lor din realitatea obiectivă.

Pentru că percepția realității poartă însă pecetea afectivității individuale, a personalității altfel spus, este imposibil ca rezultatul reflecției obiective (adică fluxul interior) să coincidă vreodată, considerîndu-se doi sau mai mulți subiecți.

Conferînd o existență proprie trăirii interioare Bergson avansează ideea că adevărata cunoaștere în acest perimetru trebuie căutată și nu în percepția realității obiective (care n-ar fi decît orientare la nivelul praxisului). Dar cum nu există relații cauzale logice ale legăturilor stabilite între imaginile aparținătoare fluxului interior, fenomenul scapă studiului științific, neputîncios în ta-

fa complexității capricioase a ceea ce Bergson numește durata interioară.

Acest flux interior care constituie, în fapt, esența gândirii bergsoniene nu trebuie privit ca o sumă de imagini-fotocopii ale realității, căci desprinderea uneia dintre ele și oferirea ei spre cunoaștere rațională Intelectului, scoțînd-o din ambianța ce-i conferă unicitate și autenticitate, ar modifica substanțial veridicitatea acesteia, rezultatul fiind, inevitabil, o cunoaștere falsă.

Așa cum sugerează de altfel și una din lucrările autorului („L'evolution créatrice”, Presses Universitaires de France, Paris, 1946), durata interioară presupune cel puțin două trăsături definitorii, în speță continuitatea și forța creatoare.

Să ne oprim puțin asupra acestor elemente de bază ce ne-ar putea lămuri, măcar în parte conceptul duratei bergsoniene.

Curgerea continuă a imaginilor-amintiri („mobilitate pură”) nu poate fi întreruptă arbitrar într-un anumit punct C, căci, ca și în geometrie, operația ar segmenta deja linia AB în fragmente AC, CB (constituită, la rîndul lor dintr-o serie de puncte indivizibile, imagini, în discuția noastră).

Termenul presupune și forța creatoare, mai precis potența creării unui univers diferit de cel de la care pornise inițial (onticul).

Cum poate fi totuși cunoscut acest univers care singur ne-ar putea ajuta într-un proces gnoseologic ferit de erori și interpretări false?

Autorul propune termenul de intuiție pe care însă, despărțindu-l de intelect, de rațional, ezită totuși să-l definească cu exactitate (propunînd mai multe variante) astfel încît cunoașterea pură prin metoda intuitivă la nivelul universului interior (cărui a fi acordă o importanță prea mare în procesul cognitiv — așa cum fac mai toți idealisții, de care Bergson se consideră despărțit — riscînd să transforme percepția realului într-o construcție a subiectivului) comportă încă discuții și luări de poziții. De altfel, unul din criticii contemporani filozofului (Julien Benda, „Le bergsonisme”, Mercure de France, Paris, 1912) atrage atenția asupra faptului că autorul utilizează frecvent termeni pe care întîrzie să-i definească, ajungînd chiar să trateze ca reale situații pe care la început le propusese doar ca posibile.

Nu este însă locul de a acorda un spațiu prea larg discuțiilor privind valabilitatea ipotezelor emise de autor, astfel că vom accepta ca verosimilă existența a două planuri distincte, cel al realității obiective și cel al trăirii interioare, între care există relații determinate, logice, dialectice.

Ce s-ar întîmpla însă dacă între planurile considerate s-ar produce o ruptură, o consecință imediată fiind creșterea bruscă a importanței (la nivelul din nou al situației în realitate), pe care unul din termeni ar cîștiga-o?

Vom trece la analiza cîtorva nuvele din cadrul genului literaturii fantastice (căci se pare că acest gen implică cele mai multe probleme privind raportul realității și al trăirii interioare), care nu urmărește demonstrarea unei posibile influențe bergsoniene în textele alese (uale dintre ele apărute înaintea filozofiei sale), ci atrage atenția asupra unei posibilități (pe lângă altele, valabile), de considerare a ideilor autorilor respectivi și din perspectiva stabilită pînă acum.

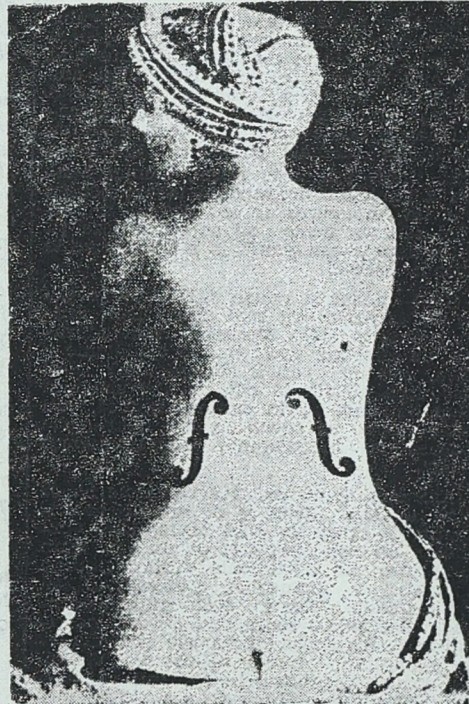
Dacă ar fi să căutăm implicațiile psihologice pe care nuvela, lui M. Eliade „La Țigănci” (vol. „La Țigănci și alte povestiri”, Editura pentru literatură, 1969) le comportă, am fi, de la început puși în fața unor realități care, pînă atunci suprapuse într-un plan temporal comun, se despart deodată, negîndu-se, în virtutea unei cauzalități la a cărei analiză nu ne vom opri.

Profesorul de pian Gavrilăscu, ajuns într-o casă de tristă faimă (fiind vorba de locul de „La Țigănci”) suferă la un moment dat, de o constricțiune a timpului interior (trăit, la nivel subiectiv, la

intensitatea unei singure zile caniculare), fapt pe care nu-l realizează decît în momentul confruntării cu realitatea, cînd constată o proiecție bruscă în viitor, căreia nu-i poate găsi explicație logică.

Cu alte cuvinte timpul real, obiectiv, considerat într-un interval de mai mulți ani, nu-și mai găsește corespondent la nivelul timpului trăit și acest fapt este suficient ca să genereze fantasticul.

Trăirea interioară poate oferi însă și în continuare destule alte surprize și americanul Washington Irving (1789-1859), pare să concretizeze prin nuvela „Aventura unui student german” (din „Antolo-

gia nuvelei fantastice”, Ed. Univers, București, 1970) una dintre ele.

Despre ce anume este vorba? Wolfgang Gottfried, aflat la Paris în vremea Revoluției franceze, fire visătoare, meditativă, își caută Infrigurat o posibilitate de realizare, pe care n-o găsește decît în planul eroticului, dar realitatea nu-i poate oferi femeia dorită și atunci resursele sale interioare, pentru care existența acelei ființe devenise vitală o crează, studentul german începînd de acum să iubească o imagine pe care el o construise.

Ajuns într-o seară în Place de la Greve, unde avuseseră loc, în cursul zilei, o serie de execuții, tînărul Gottfried are revelația de a întîlni încarnarea imaginii ce-i motivase existența o lungă perioadă de timp. După o noapte petrecută împreună, personajului îi este oferită surpriza de a descoperi că tînăra pășise pe tărîmul morții cu o zi înainte (decapitată în piața unde apăruse ca prezență vie) dar faptul că existența ei ipotetică constituise suportul unei existențe reale, îi face necesară intruziunea, indiferent de condiții, în planul real, pe care altfel l-ar anula.

Tot plămnuirile interiorității personajelor au implicații profunde și în romanul „Fascinație” al lui L. Fulga (Ed. Eminescu 1977, cap. III) unde planul real nu mai oferă posibilitatea împlinirii unui act care, rămas la faza virtualității, ar neantiza existența. Neîmplinirea în dragoste prin integrarea în ciclul cosmic al procreației este tragedia unui condamnat la moarte (Maria). Faptul nu este numai doriață, ci însăși condiția recunoașterii ca reale a unei existențe pe cale de a se sfîrși.

Correspondența viață interioară — existență obiectivă este restabilită prin forța extraordinară dobîndită de prima, astfel încît se creează un dublu plan: al realității reale și al realității imaginare, în care împlinirea actului primordial devine posibilă.

Ne vom opri aici cu exemplificările care ar putea continua, nuanțînd alte aspecte ale literaturii fantastice ce s-ar preta interpretării dar, repetăm, demersul de față nu s-a dorit decît o propunere (dintr-o perspectivă care nu numai că permite, dar impune chiar astfel de considerații) pentru interpretări ulterioare din punctul de vedere evidențiat.

GHEORGHE SECHEȘAN

GHEORGHE

LÂNĂ

UNDE LINIȘTEA

Să mă ducă pașii pînă la hotarul crezării

la hectarul din mine
devenit paradox
unde liniștea se agață în salcîmi
ca o metaforă întinsă la soare
sau ca o iie pe trup
și să-mi așez temelie.

POST-MATURAȚIE

Măr crud poemul acesta
furat și ascuns în clauza dendritelor
măr crud
cu gîndul la vierme
și așteptînd coacerea.

VENUS RECUPERATĂ

Ce alifie dumnezeiască femeia
și ce criză de ea pretutîndeni
de-mi ies ochii așteptînd
un strop
un strop
în care să-mi moi degetul măcar
și să-mi tencuiesc
craterul de sub tîmplă
Ce alifie dumnezeiască femeia
și ce criză de ea lingă mine
de mi se uscă pielea
și gura
ca din blestem.
Ce alifie dumnezeiască femeia
și ce șansă pentru poet.

CĂTĂLIN ISMAN

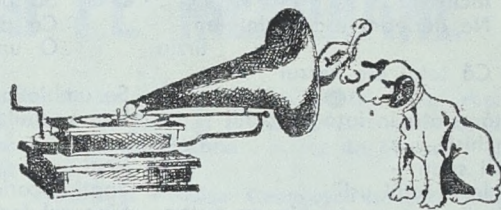
SORINEI

Ți-am lăsat în dar calul troian,
femeie înspăimîntată de vorbe,
m-am prefăcut că plec
și m-am ascuns
pîndînd cu frigul în ochi
neastîmpărul tău
și neliniștea ta de sălbăticune
și s-a lăsat în mine noaptea
și a început să ningă deasupra
creștetului meu
cînd am aflat că porțile tale sînt oarbe
și orb e calul meu lăsat din friu.

MAGAZIN

Aici, unde cîmpia se îngeamănă cu dealul, s-a născut o școală

Dimineața friguroasă a zilei de 2 aprilie. Un triunghi de pînză viu colorată cobora lin din dealurile Pincotei. La poale, un grup numeros urmărea zborul delta-planului, care, smucit de vîntul neprielnic — vînt din spate — încerca să vireze, să prindă sub pînză o pală de aer.

Alături de Arpad Kiss, electronist la „Precizia” Arad, Ștefan Cricorca, bijutier la aceeași întreprindere, Iosif Lazăr, electronist în Pincota, Pavel Bota, muncitor la „Vulcanul” București (șantierul din Pincota), Dan Toldea, ofițier P.T.T. Pincota, Mircea Petroi, muncitor la fabrica de mobilă din localitate, cei pentru care aceste locuri s-au constituit într-un neobișnuit tablou de familie, pe care îl revezi cu drag la sfîrșitul fiecărei săptămîni, se aflau și cîțiva studenți timișoreni, pe care, fără teama de a greși, îi putem considera ca făcînd parte dintre fondatorii aeroclubului timișorean „Traian Vuia”. Acest aeroclub și-a propus — în vederea unei divizării, mai apoi, pe secții — un curs teoretic de navigație aeriană și de pilotaj elementar; un curs teoretic și practic de pilotare și construire a delta-planului; un curs de aparatură de bord, un curs de parașutism, teoretic-aplicativ, unul de construcția și pilotajul girocoptelor — aparate de zbor cu elice propulsată și rotor liber, generalități privind construcția planoarelor, pilotajul acestora, tendințe de dezvoltare a planorismului, o istorie a evoluției tehnice a planoarelor și avioanelor ușoare; toate acestea susținute de pasiunea ai aerului: lt col. aviator Mihai Virag, Francisc Kiss, sculier-matrișer la I.A.E.M. Timișoara, constructor al unui

„La început, au fost zile cînd din 10 încercări de zbor, una a fost la jumătate de metru de pămînt, celelalte bușituri”, își amintește cu un zîmbet molipsitor Arpad Kiss și adaugă imediat, spuselor un pumn care se proptește la întretăierea diagonalelor centurii de parașutist cu care era încins Cricorca, autorul zborului: „Te-ai cam îngrășat Crici”. Și aceasta contează; chiar dacă aparatul este prevăzut pentru greutatea de pînă la 90 de kg. Cricorca este cel care efectuează zborurile sondă, de testare a condițiilor de zbor; operațiune care trebuie să revină întotdeauna persoanei cu cea mai

mică greutate, aparatul răspunzînd, în aceste condiții, cu mai multă ușurință comenzilor.

„...făci o planșă mică de hîrtie... prinzi inelul celălalt și legi... bagi cu lonjeronul transversal cel puțin un metru în față...”, explicații urmărite de un creion pe hîrtia răsărită cine știe de unde.

O ploaie măruntă de primăvară se adaugă indicației ostile a termometrului. Totuși, nimeni nu pleacă.

Au trecut cîteva ore. Studenții, plecați de cu noapte din Timișoara, așezați pe gura unei adîncituri, și-au scos la iveală pachetele albe de mîncare. O mare de capre se apropie amenințător de pistă.

„Mă concentrez la zbor, îl lămurește Bota pe un coleg mai tînăr și mai curios, dîndu-i dezinvolt și cu zîmbetul pe buze și esența experienței pe care o avea: „Trebuie să te gîndești cum să înșeli vîntul ca să iasă bine”.

Vorbe simple dar pline de învățăminte; vorbe de care școala acestui sport temerar nu duce lipsă. Și poate vei reuși să afli din aceasta că Eva, soția veșnic tînărului Arpad Kiss, a cusut zeci de metri de pînză (A. K. glumind: „A jurat, acum 16 ani, că va fi cu mine și la bine și la rău; acum e la rău!”), că Dan Toldea are 22 de zboruri și că are un singur gînd: să zboare și să nu cadă, că la cei 13 ani ai săi, Ștefan Cricorca junior are deja la activ cîteva zboruri, că Eugen Rău, pînă nu demult student la Facultatea de electrotehnică, lucrează la construcția unui delta-plan pe care-l va pune la dispoziția studenților, că, pînă acum, delta-planul s-a înălțat de 800 de ori, că Arpad Kiss încercînd aparatul pe Pîrtia lupilor, iarna, se afla, la aterizare, cînd pe, cînd sub zăpadă, că acest sportiv care se perfecționează continuu, învățîndu-i pe alții, primește sute de scrisori care nu rămîn fără răspuns, că...

Dar înșiruirea ar putea continua la nesfîrșit și ar continua, desigur, cu planurile de viitor ale lui Arpad Kiss: de a scoate o carte despre delta-planism și de a construi un aparat uriaș numai pentru performanță.

Aici, unde cîmpia se îngeamănă cu dealul, s-a născut o școală; pe plaiurile românești s-a născut un sport. Totodată, la Timișoara, s-au pus recent bazele aeroclubului „Traian Vuia”.

Inserarea friguroasă a zilei de 2 aprilie. Un triunghi de pînză viu colorată cobora lin din dealurile Pincotei.

EMERIC SZEKELY

SPORT

.....fotbal. Din nou în fotoliul de onoare al campionatului POLI ne-a dovedit în 7 mai că, cel puțin la ora actuală, reprezintă ceva pentru fotbalul românesc. Partida cu Steaua comentată și răscomentată pînă acum, adusă la același numitor cu forța britanică sau cu torcida braziliană, în sfîrșit, face inutil orice elogiu pe care l-aș mai putea aduce din această pagină. Datele problemei se prezintă însă cu totul altfel.

În urmă cu două decenii, un rapidist, aflînd că echipa lui va juca în Cupa Europei Centrale cu o echipă iugoslavă (care echipă era temută la ora aceea) ar fi exclamat: „Foarte bine, sîrbii știu fotbal”. Contrariat, cineva, i-a cerut să se explice. Iar personajul a răspuns scurt: „E mai ușor cu cei care știu fotbal”. Și Rapid a învins, mergînd mai departe.

Cam așa s-a prezentat avanpremieră POLI — STEAUA, ca de altfel și cu DINAMO și A.S.A. Așadar, iată de ce am așteptat atît de mult ca pe stadionul timișorean, cel puțin după o serie de partide destul de chinute, în care scorul de 1 — 0 amenința să se transforme într-un fel de „scor al casei”, să vină în sfîrșit și clipa de fotbal adevărat, care ne-a adus aminte de umbrele, mărățele umbre ale Ripensiei. Avem prea multe echipe leste, echipe de „trenă”, echipe care, vorba unui hitru, dacă n-ar fi soare, nici măcar n-ar face umbră pămîntului. Reducerea nu-

mărului de participante la campionatul primei divizii se impune cu stringență. Am avea astfel mult dorita organizare valorică, mult dorita performanță competitivă și în afara grădinii proprii.

Pînă atunci, prima noastră competiție va continua să semene cu un potop de vorbe, într-un pustiu de idei.

★
...Giuchici. Prezentat de Angelo Niculescu drept băiat serios și muncitor pentru care „stagiul diviziei B” în care a luptat pentru U.M.T. a fost absolut necesar, tînăra speranță blondă a timișorenilor ne-a oferit în același meci cu Steaua, doar 8 (opt) minute de recital fotbalistic, în care i-a reușit tot ce și-a propus. Adică: să-i pună pe Dumitru și pe Stoica față în față pentru ca aceștia să nu mai știe care din celălalt poartă echipament alb-violet; să-i explice lui Zahiu că fotbalul e sport, nu pugilism; să-l lase pe Troi cu gura căscată și cu blocnotesul în mînă, în sfîrșit, să-i amintească lui Moraru de acel Susici, care...

Cineva spunea că acest Giuchici trebuie ținut în friu 75 minute pentru ca apoi să-i fie tăiate lanțurile și va face ravagii. Așteptăm de la el și o evoluție de 90 minute, dar asta este, în primul rînd treaba lui.

★
...Galerie. Remaniată, restructurată, recondiționată, re, re, în fine, galeria studenților timișoreni a început să dea semne de vigoare.

În măsura în care rezultatele ulterioare ale galeriei și spațiul revistei, ne vor permite, vom publica în viitor un material mai amplu consacrat grupării de la tribuna a II-a.

MIHAI JUNEĂ

ULTIMELE

Fotoreporterul Gheorghe Tărjan, student în anul V la Facultatea de zootehnie și medicină veterinară, ne amintește că SESIUNEA SE APROPIE!

● La vederea paginilor acestui număr al revistei, Cătălin Isman a exclamat satisfăcut: SAS!

● A fost definitivat spațiul de parcare dintre căminele 5 și 6. Căminul 8 așteaptă...

● În fața Cantinei 1 C a apărut Gazeta Comitetului de complex. Un nou și fericit prilej pentru a reflecta multitudinea de aspecte și probleme pe care le ridică acest „orașel” studentesc.

● În seara zilei de 10 mai a.c. la sediul redacției din complex (2,50 m x 4 m) a avut loc evenimentul cu numărul trei al cenaclului revistei „FORUM STUDENȚESC”. Au participat la reușita seriei membrii formației SFINX, folk-iștii Evandro Roseti, Vali Sterian, Aurel Gherghel (prezentator, light effects, cigarettes synthesiser), folk-iștii studenții Gabriela Cristea, Victor Georocanu, a recitat Dorina Săvulescu. Succesul cenaclului a depășit pereții redacției (cam. 1, căm. 15 C), fiind împinșat cu pumnii în perete de vecinele de la camera 2, care nu puteau dormi.

● De curînd, cluburile universitare de performanță au suferit restructurări. Astfel, centrul nostru universitar are în prezent 4 cluburi sportive: Politehnica (fără secția de alpinism dar avînd în componență și secția de judo de la Institutul Agronomic), Universitatea (fără secțiile de gimnastică și gimnastică artistică), Clubul Athletic Universitar și Clubul Nautic Universitar. Există, de asemenea, și Asociația sportivă Medicina cu secție de performanță șahul.

● Ștefan Popa, talentat și entuziast artist plastic, redactor al revistei noastre s-a mutat la căminul 18. Partenera lui de viață se numește Dorina. Facem și noi tradiționala urare: „Să aveți casă de piatră!”

● În afișul care anunță clubul de delta-planism scrie: „Noi vom zbura și vom cădea, vom zbura și vom cădea, pînă vom putea să zburăm fără să cădem...” Ne punem întrebarea: Ce se va întîmpla cînd nu vom mai cădea?

Cu fața lipită de ușă
Cu cite un ochi
Inchis
Ne dădeam seama într-un
tirziu

Că totul era verzui

Stăm față în față cu ochii
Inchisi
Si-i spun -
In dreptul ușii
Dezlipeam cu unghia un petec
de hirtie

Prins pe o crăpătură
Si-l priveam

Si-i spun - neplăcea
Să-l necăjim pe bătrînul
Din intortocheatul subsol
Germinînd forme hibride și
monstruoase

Cînd lumina zvignea
Prin fața ochilor
Ștearsă și copleșită
- O prezentă secundă
- Bătrînul care tușea hîrșind
Și care
(Ce ne tot legăm de bătrîni)
Avea o întreagă clăditură de
acvarii

Prinzind în vîlmășagul
Detaliilor ei
Pești exotici
Centauri
Hirci și scamatori
- Acvarii prevăzute cu vibratoare
și filtre și tuburi de neon
și plante acvatice
- Ce frumos arde Valisneria
Spiralis

- Cryptocoryne beckettii
- Ambulia sessiliflora
și încălzitoare pentru timp
rece

Pești hrăniți cu pucei uscați
Sau vii
Viermi roșii sau negrii
Și vitamine de import
- Pentru ovipari
- Pentru vivipari

Din nou comentarii prolix
- Și
- Și
- Cu
- Dar
- Da, răspund cu gîndul
la puterea-mi

Secretă
„In dreptul ușii
Dezlipeam cu mina un
petec de hirtie
Prins pe o crăpătură
Și-l priveam”

- Li aduceam zaț de cafea de la
Cofetăria din colț
Pentru culturile de Micro
(Miros greu înăbușitor)
Dar în cuiburile lor de sticlă
Aurie
Peștii arătau nebunește
(De colorați și iuțiți)
Intr-o manieră de tehnică
fotografică

Desfășurînd
Deformări arbitrar născocite

Umbre în mișcare
Coridorul îngust
Cu degetele desfăcute
Loveam, în ușă
Reușind să scoatem
Bufnituri
Ce ne-nchirciau de teamă
- Repetau în noi resorturi
Atît de bine ascunse
Și le-mpleteau cu miraculoase
efecte

Ce ar putea deschide
Un eventual
Sesam
Acoperit cu peceți

- Totul ca să-i exasperăm pe
bătrîn

Și aveam noduri în gît
- Și palmele îți erau asudate
- Și dorința ne era „mai vie
decît orice percepere a
noastră
a unei plăceri fizice
sau
a unei furtuni”

Pe hol era intuneric
Și plutea un miros specific
Galeriilor alcătuite cu grijă
Din mușcași și neaerisire
Fără pic de lumină
Ca niște himere cu
Inchizători
Și platose

Din interiorul cărora
Te aștepți
Să bată deodată
Cu putere
O uriașă pendulă

Se umbla pe bijuete
Prin spațiul traversat de mai
multe

Voci
Spațiul coridorului
Singurul loc (undeva în fund)
unde

Ardea un bec
Istovit printre firele de praf
de-atîta
Gonit după umbre
Și-acoperit cu monstruoasă
albeață

Mareea unui
Slab voltaj

Privit de la distanță
Bătrînul - de dimensiuni
exagerate

Aproape imens
Devenea
Așa

Cu miinile adunîndu-și
pentalonii

O doritoare impresare
Impetiva luminii
- Băgătesc că
- Tacl
- Într-o clipă cînd scotea
Sunete găturate
- Nece
Și lipindu-se de perete se lasa
Să cadă
Încet
Încet

Ca un împușcat în creștet
Tremurîndu-și miinile-i
Amintind de arpile
Unui fluture
Miini încheștate pe piept
Umeri boltiți
Umeri în față și un genunchi
Mai întii ușor îndoit
Apoi
Îndoit mult
Apoi
Îndoit de tot
Lipit în întregime de podea
El
Așa

Din buzunar îi curgeau
Și batiste pătate
Cu cite un capăt de creion
Și tuburi mici cu pastile
Albe
(în acvarii amesteca
linguri de sare
pentru duritatea apei)
Și odată
Dar numai odată
Un pachet învelit în hirtie
maronie
(subiect pentru o nouă
enigmă)

Bătrînul stînd chircit joc precum
în tentațiunile Sfîntului
Anton

Ne simțeam grozav de puternici
Și invadînd sîsiit
Odaia captușită cu acvarii
O sobă cu motorină
Dulap de scindură
Pat îngust
Hirdăul și oglinda
Străbătută de cocleală
Acolo
Cu fețele lungi în lumina
Verzule
Împrăștiată de acvarii
Ne lipeam
Miscîndu-ne capetele
(Cu degetele în gură sau
Sufîind „din gît” să aburim
Geamurile)

Astfel ca peștii - intens
colorați -
Să apară nefirești
Acoperiți.
Cu zăpadă parcă

Veneau într-un fel de salturi
Fără mobil
- Balet clandestin și indolent -
Ciugulînd sticla
In fața nasului nostru
Scoteam limba atingînd
Cu virful
Suprafața rece
Transparentă (Ce mult îi
iubeam
pe cei cu ochii telescopici
ar
Fi exclamat oricare din
noi
Dacă am fi din nou
împreună
„Culcat pe spate cu miinile sub
cap
Sau eliberîndu-mă într-un strat
subțire de lumină
Făcînd pasiențe cu niște
Cărți de joc
Din sticlă
Prin care (așa cum o
Cameră obscură poate
aduce
Din labirint) se întindeau

Diverse decupaje
- Viabil colaj -
Sau mai tirziu
Eram liber să mă închipu
- Lasa asta
- Mizeam ochii și-l spun
c-aveam
Oncum
Cărați lipiți de sticlă și
Beta splendens
Pterophyllum scalare
Mallinisia sphenops
Puntius tetrazona
Se becurau cred
Alergînd
De la un ochi al nostru la alt
Nai, nai hîrșind
Nai, nai tușeam
Nai erau pe jumătate cu
bătrîn
- Măntura mirosea
- Mirosea din cauza culturilor
De Micro și infuzori

Ne scîlda un flux (verzui)
Uneori obscur din pricina
luminii

Cernuță
Prin pereții invadați cu alge
Întrînd că totul ar fi
Fals
Acolo
Totul ar fi măsluit
Și guvernate de presimțiri
Inexplicabile
Ca un fel de „Io posso sfidare il
mio
occhio” (Ah Dali)
Determinîndu-l „De a acționa
impersonal
și lent
asemeni plantelor și”

Cu gravitate
Comentam
Urutul și clacsoanele mașinilor
din stradă

Vocile care lăsau
In dreptul ferestrei
Frinturi de conversație
(Dincolo de aceste lucruri ar fi
fost
grozav să întrezăresc
Birds of Fire
Mahavishnu
Sau Klaus Schulze) Atunci însă:
Reclamele pentru detergenți
Reclamele pentru sutiene
Filmele în timpul cărora
ne întorceam cu tot
corpul
capul

Cu gravitate
Comentam
Filmele -
- Ciini cu picioarele strîmbe
- Ciini lătoși cu pete maro
- Urechi tepene

- Albi și nervoși
- Eu așezat pe vine cu un
deget în nas
și aplecat în față și cu
lesă

și cu
Pe malul fluviului
- Eu dîndu-i bucăți de
ciocolată

Cînd făcea „Sluș”
- Eu și el (el sprijinîndu-se pe
picioarele din-napoi)
Făceam cițiva pași de vals

Comentam
Din stradă pătrundeau
fluierăturile
Vatmanilor remorcînd
Tramvaie defecte
Ambulanțe și
Pocnete de gaze în eșapamente
- arcul mecanismului acestui
oraș
strîns din ce în ce
mai tare -
Bătrînul termina de tușit
Si „pe brînci” încerca
Să se ridice agățîndu-se de

Ușii
Îndăind genunchii
Mat puțin ca înainte
Destinînd călătorii picior
Apoi trînd către perete
Și pe pantofului
(vot - născocire înecată
călcu melancolic)
Își lipea (și ei) frunța
Și parcă
Voind să obțină astfel un
Punct
De rezistență în plus
Roușea
Frecîndu-și părul de vopșeaua
scorojită
Roușea
Să se ridice
Expunînd fără să știe
Grupele din tratatul de
disecție
Publicat la Paris de Charles
Estienne în 1545

Pe față șarpe amărît și lungi
Și totul era lipit de ceva
Nor de acvarii
Bătrînul din rama ușii
Zăcînd în mașinilor
De stradă
Părul bătrînului de
- Eu și el (el sprijinîndu-se pe
picioarele din-napoi)
Făceam cițiva pași de vals

Umbra verzui a bătrînului -
Pterophyllum scalare -

Și noi zbierînd
O expresie de panică voită
Țîșneam afară ocolîndu-l
Sau atingîndu-l cu virful
degetelor
Prin lumina difuză
Alungit oblic
(Impulsuri irezistibile de
a-l atinge
cu virful
degetelor)

El
Nemișcat și numai uneori
întindea

Miinile
Bijbiind
Mai mult ca un inotător pe
jumătate inecate

- Stai
- Departe de a termina
Ne apream în intuneric
Pînă intra în încăpere
Pînă ce forma de lumină
Tăiată
De cadrul ușii în coridor
Dispărea
Pînă zumzetul vibratoarelor
Uniform
Numai răbufnînd la suprafață
În clipele de acalmie ale
Străzii

- Dar Valisneria spiralis
- Mai întii de toate reintram în
semiintuneric
- Doar becul din capătul
- Da da
Apoi pășind pe virfuri
Cu sîsiituri incurajatoare
ne strecuram din nou
în dreptul ușii
Dezlipeam cu unghia un
petec de hirtie
Prins pe o crăpătură
Și-l priveam
Întinzîndu-se pe pat
Și pipăind cu degetele
lungi
Și tremurînd
Unghiile
galbene
Și rupte
Și miraculoasă
transformare
Pe care o așteptam cu
neliniște
Nu se ivea

Și galben
Așa cum ținea o bucată de
piine

Și mai știu eu ce
Mestecînd cu tot obrazul
Și lunecat într-o parte
Fără expresie
Fără ochi
Fără identitate
Capul îi tremura
Și noi cu fața lipită de
ușă

Cu cite un ochi
Inchis
Ne dădeam seama într-un
tirziu

Că totul era verzui
Pînă ce peștii cu voal
Roșu sau negru sau violet sau
bogat pigmentat

Treceau
- Niște pale ale unei uriașe
mari

De mestecat culori
Lîngă mine

Culcat pe iarbă cu miinile sub
cap
Sau eliberîndu-mă într-un strat
subțire de lumină
Făcînd pasiențe cu niște
Cărți de joc
Din sticlă
Prin care (așa cum o
Cameră obscură poate
aduce
Din labirint) se întindeau
Diverse decupaje
- viabil colaj -
Sau mai tirziu
Eram liber să mă închipu
Orcum

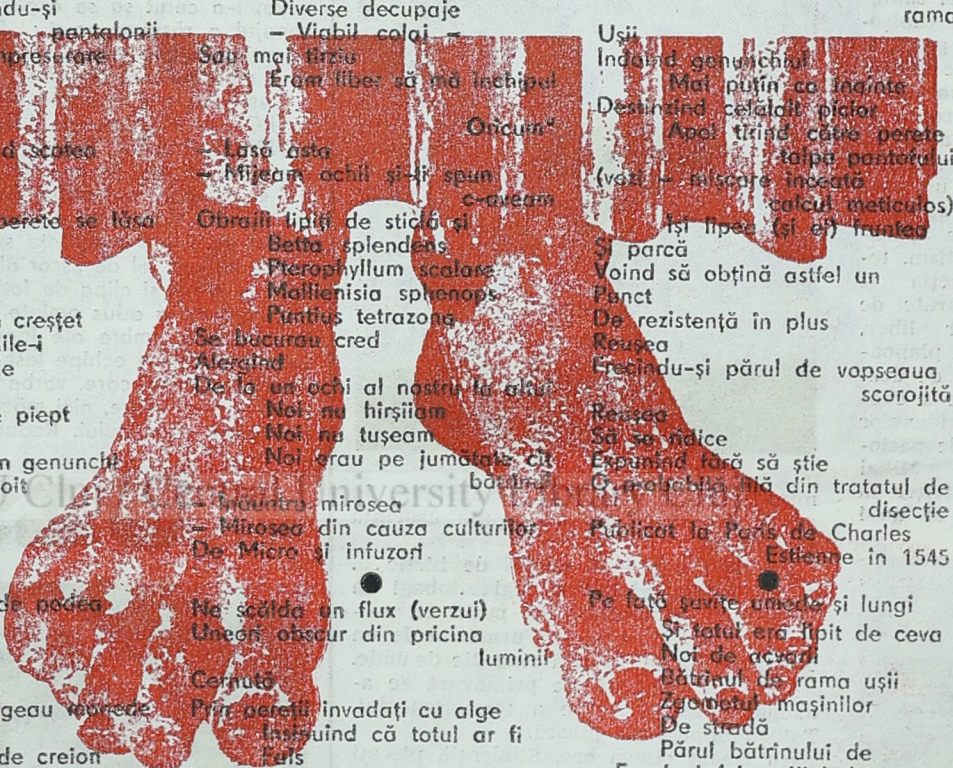
Chiar și așa cum îmi plăcea
Să mă privesc în oglindă
Făcînd grimase
Pînă ce sticla se aburea
Se acoperea de unde
Alternînd vag
Pe dedesupt
Un fel de ceață
În care imaginea celui din față
Se însinua printre
Șuvițe vegetale de apă
Forme
Care se mișcau
Într-o lumină verzui
izvorînd din-năuntru
De parcă
Pe suprafața oglinzii
Un termometru
crăpat

Ar fi picurat cu
Stropi
Alungîți
Și aproape
Imobili

1. - Ce frumos arde Valisneria
Spiralis
1. - Ce mult îi iubeam pe cei
cu ochii telescopici
POZZO - ... în dosul vîlului
acesta de blîndețe și
de calm, noaptea
galopează și va veni
să se năpustească peste
noi, PFFF! așa
în clipa în care ne
așteptăm cel mai
puțin”

- PETRU ILIEȘU -

(AUTOPORTRET CU FOX TERRIER)

Comitetul de conducere: FRANCISC ALBERT, PETRU ANDEA, VIOREL BOLDUREANU, TEO-DORE BULZA, GHEORGHE CRISAN, LIVIU CRISAN, MILOȘ GEORGEVICI, MIHAIL GLAJA, BOXANA IOANA, NICOLAE LENGHEE, IOAN MEDOIA, AUREL NANU, LUCIAN NEGRUȚIU, VALERIU PANASIU, BRIGITTE POLLAK, EME-ERIC SZEKELY, CRISTIAN TELESCU, ALEXAN-DRU VAIDA, VALENTIN VIȘAN.

FORUM STUDENTESC, ADRESA REDACȚIEI: Complexul studentesc, căminul 15, camera 1, tele-foan 119 63 sau Casa de cultură a studenților, bu-Teacului, nr. 8, camera 161, telefon 149-01. Perma-nența la redacție, zilnic între orele 20 și 22 la sediul din complex.

Comitetul de redacție: IOAN BACALETE, MIRCEA BIRSILA, DIANA CAZAN, GHEORGHE CRISAN (redactor șef), CĂTĂLIN ISMAN, IULIU KOTELAS, MIHAIL JUNEĂ, NICOLAE LENGHEE (tehnoredactor), ANIȚE MATEESCU, MONICA MILIVOL, LIA PETRIC, ȘTEFAN POPA, MARCEL SAMĂNTA, EMEERIC SZEKELY (redactor șef-adjunct), RADU TODORAN, VALENTIN VIȘAN (redactor șef-adjunct), Fotografii de la IOSIF BER-WANGER și CONSTANTIN DUMA.